

NECMETTİN ERBAKAN
ÜNİVERSİTESİ

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL 5.SINIF KADEMESİNDE DERSE GİREN
MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAM UYGULAMALARINA YÖNELİK
KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Özlem AZILIOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZAYDIN

KONYA 2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAREĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTAOKUL 5.SINIF KADEMESİNDE DERSE GİREN
MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAM UYGULAMALARINA YÖNELİK
KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Özlem AZILIOĞLU
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZAYDIN

Konya-2019

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özlem AZILIOĞLU
	Numarası	128309021018
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Ortaokul 5.Sınıf Kademesinde Derse Giren Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğretim Program Uygulamalarına Yönelik Karşılaştıkları Problemler.

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

27.06./2019

Öğrencinin
Adı Soyadı İmzası

Özlem Azilioğlu

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özlem AZILIOĞLU
	Numarası	128309021018
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZAYDIN
	Tezin Adı	Ortaokul 5.Sınıf Kademesinde Derse Giren Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğretim Program Uygulamalarına Yönelik Karşılaştıkları Problemler.

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Ortaokul 5.Sınıf Kademesinde Derse Giren Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğretim Program Uygulamalarına Yönelik Karşılaştıkları Problemler başlıklı bu çalışma 10/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZAYDIN	
Jüri Üyesi	Prof.Dr.Sema SEVİNÇ	
Jüri Üyesi	Doç.Dr. Oğuz KARAKAYA	

ÖNSÖZ

Bu araştırma, ortaokul 5. sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim program uygulamalarına yönelik karşılaştıkları problemleri ortaya çıkarmak ve elde edilen bulgulara yönelik, önerilerde bulunmak amacı ile yapılmıştır. 2015-2016 öğretim yılı, Konya ilinin devlet okullarında, 5.sınıf kademesinde görev yapan 40 müzik öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Bu görüşmeler sonucunda, müzik öğretim programı ele alınırken, müzik öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim programı içerisinde yer alan sorunları, detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Çalışmanın her aşamasında değerli görüş, öneri ve katkılarıyla desteğini esirgemeyen, tatil günleri de dâhil olmak üzere her zaman çalışmaya açık ve ulaşılabilir olan çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZAYDIN' a; çalışmaya katkı sağlayan Prof. Dr. Sema SEVİNÇ' e ve Doç. Dr. Ersin BOZKURT'a tezin istatistiki değerlendirmesi için yardımlarını esirgemeyen ve İngilizce kaynakların çevirisinde desteğini gördüğüm çok değerli eşim Kürşat AZILIOĞLU'na teşekkürü borç bilirim.

Özlem AZILIOĞLU

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özlem AZILIOĞLU
	Numarası	128309021018
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZAYDIN
	Tezin Adı	Ortaokul 5.Sınıf Kademesinde Derse Giren Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğretim Program Uygulamalarına Yönelik Karşılaştıkları Problemler.

ÖZET

Ortaokul 5.sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim program uygulamalarına yönelik karşılaştıkları problemleri ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu araştırma, durum tespitine yönelik tarama modelindedir. Çalışma gurubu 2015-2016 eğitim-öğretim yılı, Konya ili devlet okullarında görevli 40 müzik öğretmenini kapsamaktadır. Ortaokul 5.sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenleri ile müzik dersi öğretim programı uygulamalarına yönelik nitel araştırma kapsamında görüşmeler yapılmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde araştırmanın problem cümlelerine yanıtlar bulabilmek için 6 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu, uzman görüşlerine göre oluşturulmuş ve uygulanmıştır. Müzik öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programıyla ilgili görüşleri ortaya konmuştur.

Araştırmanın sonucunda müzik öğretmenlerinin çoğunluğundan elde edilen verilere dayanarak, müzik dersi öğretim programının, 5. sınıf müzik dersi için uygun olmadığı, program kapsamında yer alan konuların; şarkıların türü ve içeriğinin, öğrencilerin ses aralığına ve seviyelerine uygun olmadığı, öğretmenlerin müzik dersinin işlenmesi için fiziki ve mimari yapının; kullanılan materyal, araç-gereç ve kaynakların, bunun yanı sıra, müzik dersine ayrılan sürenin yetersiz olduğu, ayrıca ilkokul birinci kademe verilen müzik eğitiminin, ikinci kademe verilen müzik eğitimine olumlu bir katkısı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretim programı, Müzik öğretmeni, Müzik eğitimi.

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
---	---	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	Özlem AZILIOĞLU
	Numarası	128309021018
	Ana Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi
	Bilim Dalı	Müzik Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZAYDIN
	Tezin İngilizce Adı	The problems faced in the application of music lesson curriculum of Music Teachers who entered the class in the fifth grade of secondary school

SUMMARY

This research, which was conducted in order to reveal the problems faced by the music teachers in the 5th grade of secondary school, about the applications of music curriculum, is a screening model for the determination of the situation. The study group included 40 music teachers working in public schools of Konya in 2015-2016 academic year. Interviews were held with music teachers who participated in 5th grade in middle school within the scope of qualitative research on music lesson curriculum applications. In order to find answers to the problem sentences of the research, 6-question semi-structured interview form was formed and applied according to expert opinions. The opinions of music teachers about the curriculum of music lesson were put forward.

Based on the data obtained from the majority of music teachers, it was concluded that the curriculum of the music lesson is not suitable for the 5th grade music lesson; the type and content of the songs are not appropriate for the students' sound range and levels and the physical and architectural structure of the teachers for the music lesson; It was concluded that the materials, tools and resources used were insufficient during the music lesson and the music education given in the first stage of the primary school did not make a positive contribution to the music education in the second stage.

Keywords: Music education program, Music teacher, Music education.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
KISALTMALAR SAYFASI	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ.....	1
1.2.Araştırmanın Amacı	5
1.3. Problem Durumu.....	5
1.4.Araştırmanın Önemi.....	6
1.5. Sayıtlar	6
1.6.Sınırlılıklar	6
1.7.Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM.....	7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Müzik Eğitimi	7
2.2. Genel Müzik Eğitimi.....	11
2.3.Müzik Eğitim Programı.....	12
2.4. Müzik Öğretim Programı ve Amaçları	13
2.4.1.Ortaokul 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı	15
2.4.1.1. Ortaokul 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Temel Yapısı .	16
2.4.1.2.Genel Amaçlar	17
2.4.2.1.2.Temel Beceriler ve Değerler	19
2.4.2.1.3.Öğrenme Alanları.....	21
2.4.2.1.4.Kazanımlar	22
2.4.2.1.5.Etkinlikler.....	26
2.4.2.1.5.1. Ritim Çalışmaları.....	27
2.4.2.1.5.2. Şarkı Söyleme Çalışmaları.....	28
2.4.2.1.5.3 Ses Dinleme ve Ayırt Etme Çalışmaları.....	29

2.4.2.1.5.4 Müzik Eşliğinde Hareket Çalışmaları.....	30
2.4.2.1.5.5.İşitsel Algı Çalışmaları	31
2.4.2.1.5.6. Yaratıcı Hareket ve Dans Çalışmaları.....	31
2.4.2.1.5.7.Müzikli Öykü Oluşturma Çalışmaları.....	32
2.4.2.1.6.Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci	33
2.5. İlgili Müzik Öğretim Yöntemleri	35
2.5.1. Dalcroze Yöntemi.....	36
2.5.1.1. Eurhythmics	37
2.5.1.2. Solfej-Ritmik Solfej (Kulak Eğitimi)	37
2.5.1.3. Doğaçlama	37
2.5.2. Kodaly Yöntemi	38
2.5.2.1. Erken Yaşta Müzik Eğitimi	39
2.5.2.2. Oyun İçinde Müzik Eğitimi.....	39
2.5.2.3. Şarkı Söyleme.....	39
2.5.2.4. Koroda Şarkı Söyleme.....	40
2.5.2.5. Ana Dilde Müzik Eğitimi	40
2.5.2.6. Okur-Yazarlık.....	40
2.5.3. Orff Yöntemi	41
2.5.3.1. Ritim ve Bedensel Müzik	41
2.5.3.2. Şarkı Söyleme.....	41
2.5.3.3. Oyun İçinde ve Birlikte Öğrenme	42
2.5.3.4. Doğaçlama.....	42
2.6. İlgili Yayın ve Araştırmalar	42
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	49
3. YÖNTEM	49
3.1. Araştırmanın Modeli	49
3.2. Çalışma Grubu	49
3.3.Verilerin Toplanması	50
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	51
4. BULGULAR.....	51
BEŞİNCİ BÖLÜM	69
5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	69
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	69

5.2. Öneriler	78
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	87
EK-1	87

KISALTMALAR SAYFASI

<u>Kısaltma</u>	<u>Açıklama</u>
BAÜN FBE	Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
KKEFD	Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
SPSS	Sosyal Bilimler için İstatistik Programı

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Grubunda Yer Alan Katılımcıların Özellikleri.....	49
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Müzik Dersi Kazanımları	16
Şekil 2. Öğretim Programı'nın İlkokul 5,6,7,8. Sınıflar Öğrenme Alanları Ve Süreleri	21

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Eğitim, bireyde bilinçli, planlı değişimi ve gelişimi hedefler ve insanların doğumundan ölümüne kadar devam eder. Eğitim süresince insanlar pek çok değer, beceri ve bilgi edinir. Ve edindikleri bu değerler kişinin davranış ve tavırlarında gözle görülür değişimler yaratır (Erden, 2011: 13). İnsanların davranış ve tavırlarında gözlenen bu değişimler eğitimin bir boyutu olan müzikle daha farklı bir ifade şekline bürünür. Bu noktada müzik eğitiminin, bireyin genel eğitim süreci içerisinde çok önemli bir rolü vardır. Müzik insan yaşamının bebeklik, çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık olmak üzere her aşamasında içinde bulunduğu bir durumdur. Akdoğu (1995), müzik sanatının amacını şu sözlerle ifade etmiştir “Tüm sanat dallarında olduğu gibi, öncelikle güzellik duygusunu oluşturmak, dolayısıyla, bu duygunun oluşmasını arzuladığı insan ruhuna uyarıcı bir etki yapabilmektir”

Müzik, Uçan, (2005) tarafından “tasarım, izlenim, düşünce ve duyguları başka araçların sağladığı katkılarla, belli bir durum, olay ve olguları belli bir yöntem ve amaçla, belli bir estetik anlayışı çerçevesinde biriktirerek, şekillendirilmiş sesler ile işleyip, anlatan bir bütün” olarak tanımlanmıştır. Müzik insanların yaşamının tüm evrelerinde bulunmakta ve geçmiş tarihlerden günümüze kadar devam eden süreçte insanların yaşamlarındaki etkisini sürdürmektedir (Aras, 2010: 1). Müziğin toplum ve insan yaşamında sağladığı etkiler, sahip olduğu mühim işlevlerin sonucudur. Bu işlevler; eğitsel, ekonomik, kültürel, toplumsal ve kişisel işlevlerdir (Uçan, 2005: 29). Müziğin sahip olduğu kişisel işlevin var oluşu, insan davranışlarını pozitif etkileme isteğinden ve insanı temel almasından kaynaklanmaktadır. Bu işlevin insanlarda yarattığı etki (Say, 2002: 19) tarafından “Müzik kişi olarak insanların düşüncel ve duygusal dünyalarını harekete geçirmektedir. İnsanların kendilerini kanıtlamasına ve tanınmasına, duyguların yüceltilmesine ve inceltmesine, duygulandırmasına ve düşündürmesine olanak sağlamaktadır” şeklinde açıklanmıştır. Bununla birlikte müzik insanlar arasında birleştirici, kaynaştırıcı ve koordine edici bir rol oynadığından toplumsal bir sanat olarak kabul edilmektedir. Müziğin sahip olduğu

birleştirici işlev toplumlarda ortak bir mzık kültürü ve bilinci oluşmasında da etkilidir.

Mzık eğitimi, genel eğitimde önemli bir konumda bulunmaktadır. Çocukların planlı ve düzenli bir biçimde, ilk defa ilköğretim 1. kademedede almakta oldukları bir eğitimidir. Bu eğitimin verilmesindeki amaç çocukların kişiliklerinin bütünüyle oluşabilmesi için temeller oluşturmaktır. Verilmekte olan eğitimin özelliğini, teknoloji ve bilginin hızlı bir şekilde gelişerek ve değişerek önemli hale geldiği bugünlerde, toplumun değişen gereksinimlere paralel bir şekilde oluşturulan programlar, mzık eğitimlerinin gereksinimlerini giderebilecek olan fiziki şartlar ve imkanlarla, pedagojik formasyon ve alan bilgisi açısından yeterli olan öğretmenler ile yükseltmek mümkündür. Bu durumun oluşturulması ise mzık eğitimi konusundaki bilincin tüm insanlar tarafından zmsenmesiyle mümkün olacaktır.

Mzık eğitiminin amacı, bireyin toplumsal evre farklılığından gelen ve ilköğretimde fırsat eşitsizliği yaratacak gelişme farklılıklarını azaltmak ve çocukların yaratıcılık, kişilik ve anadil gelişimini sağlayarak onları temel eğitime hazırlamaktır. Bu amaçla müziğin önemi de vurgulanmıştır.

Toplumların en mühim hedeflerinden birisi; dönemin gelişen ve değişen şartları içerisinde, yer aldığı toplumun ekonomik, politik, kültürel ve sosyal yapısına uyumlu insanlar yetiştirmektir (Kocabaş ve Selioğlu, 2003: 1). Çağdaş uygarlıklar düzeyine ulaşmış toplumların en mühim özelliği, bilimsel yaşamı ve günlük yaşamı birbiri ile paralel bir şekilde yürütmek ve bilimi yaşamın bir parçası kılmaktır. Bunun sağlanabilmesinde en mühim sorumluluk şüphesiz ki eğitim sistemlerindedir (Karasar, 2011: 4).

İnsanların davranışlarında gerçekleştirilmek istenen değişimler belli yöntem ve yollar izlenerek uygulandığında etkili olabilmektedir. Bununla birlikte insan merkezli bir yapıda uygulanacak aktivitelerin düzenli ve planlı bir şekilde sürdürülmesi, başarı düzeyini yükseltmektedir. Bu aktivitelerin gerçekleştirilebilmesi için bir programın varlığı gereklidir. (Demirel, 2010: 5) tarafından da belirtildiği üzere eğitim olgusu istendik bir kültürleme işlevi olduğu için, eğitim programlarının bir plan kapsamında

hazırlanması gerekmektedir. Eğitim programı kapsamındaki amaç ve hedeflere, yalnızca programın hedef ve amaçlarına yönelik bir şekilde hazırlanan planla ulaşılabilmektedir (Demirci, 2009: 2). Eğitim süreçlerinde meydana gelen değişim ve gelişmeler, eğitim ve eğitime bağlı yaşantılar üzerinde etkili olmakta, bu durum da eğitim programlarının önemini göstermektedir (Canbay, 2007: 1).

Eğitimin tüm alanlarında olduğu üzere müzik eğitiminin de belli bir program ve plan kapsamında tasarlanması oldukça önemlidir. Çünkü müzik eğitim programları insanların müzik bilinci edinmesinde etkili olan etkenlerdendir (Aras, 2010: 2). Bu kapsamda iyi hazırlanmış ve planlı bir şekilde uygulanan müzik öğretim ve eğitim programının gerekli ve önemli olduğunu söylemek mümkündür. (Demirci, 2009: 3).

Öğretim programları, öğretim ve eğitimin en mühim öğeleri arasındadır. Özenle üzerinde durulması gereken öğretim programları ders süresi, uygulama ve içerik açısından tüm sınıfların seviyesine uygun bir şekilde oluşturulmalıdır. Ülkemizin Milli Eğitim Bakanlığı'nca ilk ve orta düzeydeki okullarda kullanılması amacıyla düzenlenen öğretim programları hazırlanmıştır. Müzik dersi öğretim programlarında, müzik eğitiminin kapsamındaki teknik, yöntem ve yaklaşımların tamamı yer almalıdır. Hazırlanan programlar öğretmenleri bilgilendirmeli ve öğrencilerin seviyelerine uygun etkinliklere yer vermelidir.

Dünyada ve ülkemizde yaşanan teknolojik ve bilimsel gelişmeler sonucunda, eğitim ve müzik eğitimi de gelişmektedir. Eğitim programlarını bu değişimlere uygun bir şekilde oluşturabilmek için bugüne kadar birçok eğitim programı oluşturulmuştur. Bugünkü gereksinimler dikkate alınarak oluşturulan programlar, dönemin gereksinimlerine göre sürekli gözden geçirilmektedir.

Ülkemizde uygulanmakta olan müzik öğretim ve eğitim programları incelendiğinde; Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren müzik eğitime, eğitimin tüm dönemlerinde yer verildiğini görmekteyiz. İlköğretimin ikinci kademesindeki müzik eğitimleri, 1924, 1926, 1938, 1949, 1971, 1985, 1994 senelerinde oluşturulan programlar kapsamında sürdürülmüştür. Müzik dersi bu programlarda zorunlu

derslerden biri olarak verilmiştir. 1994'den önceki programlarda müzik dersi Lise Müzik Programı'nda bulunurken, 1994'teki programla beraber ilköğretim programlarında yer almıştır (Uçan, 2005: 447). Söz konusu senelerde uygulanan ve geliştirilen müzik eğitim programları, oluşturuldukları dönemlerdeki koşullara göre planlanmış ve söz konusu dönemlerdeki gereksinimlere göre biçimlendirilmişlerdir. Çünkü eğitimi toplumun beklentilerinden ve gereksinimlerinden bağımsız düşünmek imkânsızdır. Sürekli değişen toplumsal koşullar ve dünya koşulları göz önünde bulundurularak 1995-1996 öğretim ve eğitim senesinden sonra "İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı" yürürlüğe sokulmuştur. Söz konusu programla birlikte ilköğretim, ilk ve ortaokul olarak ayrılmamış, bir bütün olarak ele alınmıştır. Program 1. ve 8. sınıf arasında sistemli bir şekilde müzik dersinin yürütülmesi konusunda karar almıştır (Canbay, 2007: 4).

Türkiye'de 1924 senesinden bugüne kadar uygulanan ve geliştirilen müzik öğretim ve eğitim programları incelendiğinde belli eksiklikler göze çarpmaktadır. Bu eksikliklerin en önemlisiyse; öğretim ve eğitim programının çocukların ihtiyaçlarını ve program geliştirme ilkelerini göz ardı etmesidir (Uslu, 2010). Bir eğitim programının yürürlüğe sokulmasının ardından bireyin ve toplumun gereksinimlerine, teknolojik ve bilimsel gelişmelere, beklentilere, gelişme ve değişimlere uyumlu olup olmadığının belirlenmesi gerekir (Özdemir, 2009: 127-128). Uygulanan bir program göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu programın belirlenen hedeflere ne derece ulaştığı, yeniliklere ve değişimlere ne düzeyde uyum gösterdiğini belirlemek ve programın geliştirilebilmesi için yeni uygulamalar üretebilmek yalnızca programla ilgili bilgi sahibi olmanın sonucunda gerçekleştirilebilir (Öz , 2007: 14). Ancak programların belli bölümlerini incelemek, programın tamamındaki başarıyı yansıtmayabilmektedir. Genel bir sonuca ulaşabilmek için, programı bütünüyle ele almak gerekmektedir. Bu manada uygulanan ve geliştirilen programların başarısı öğretmenler için büyük önem arz etmektedir.

Müzik öğretim programının işlerliğini olumsuz olarak etkileyen en önemli faktörlerin sınıf ortamları, müzik ders saatleri ve müzik dersi ile ilgili araç-gereç eksikliklerinin olduğu göze çarpmaktadır (Gençel vd., 2009: 11).

Yetersiz ders saati, yetersiz müzik dersi ortamı, yetersiz müzikal araç-gereç gibi nedenlerle müzik öğretmenleri, programın uygulanma şartlarından kaynaklanan zorluklardan da olumsuz yönde etkilenmektedirler (Aksu, 2010: 17).

1.2.Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı ortaokul 5.sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim program uygulamalarına yönelik karşılaştıkları problemleri ortaya çıkarmak ve elde edilen bulgulara göre önerilerde bulunmaktır.

1.3. Problem Durumu

Bu araştırmanın problem cümlesi, “ortaokul 5.sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim program uygulamalarına yönelik karşılaştıkları problemlere ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Alt Problemler

Bu problemlere yönelik olarak araştırmanın alt problemleri şu şekilde oluşturulmuştur;

1. Müzik öğretmenlerinin 5. sınıf müzik dersi öğretim programının içerik olarak 5.sınıf müzik dersi için uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Müzik öğretmenlerinin 5. sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan konuların öğrencinin gelişim düzeyine uygunluğuna ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Müzik öğretmenlerinin fiziki ve mimari yapının müzik dersinin işlenişine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Müzik öğretmenlerinin kaynak, araç-gereç ve materyallerin eksikliğinde yaşanan sorunlara ve derse etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Müzik öğretmenlerinin müzik dersi için ayrılan sürenin öğrencinin müziksel gelişimi için yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Müzik öğretmenlerinin öğrencilerin birinci kademedeki aldıkları müzik eğitiminin ikinci kademedeki etkilerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ortaokul 5. Sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim program uygulamalarına yönelik karşılaştıkları problemlere ilişkin görüşlerini ortaya koymak ve mevcut durumun tespit edilmesi açısından önem taşımaktadır. Öğrencilerin müzik öğretmenleriyle ilk defa bu eğitim kademesinde karşılaşacağı düşüncesinden yola çıkarak, öğretim programını uygulamada müzik öğretmenlerinin görüşleri, öğretim programının işlenebilirliği ve verilen eğitimin verimliliği açısından önemlidir.

1.5. Sayıtlar

Bu çalışmada, kaynakların geçerli ve güvenilir olduğu, araştırma modelinin araştırmanın konusuna uygun olduğu, örneklemin evreni temsil ettiği sayıtlarından yola çıkılmıştır.

1.6.Sınırlılıklar

Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı, Konya ili devlet okullarında görev yapan ortaokul 5.sınıf müzik öğretmenleri, konu ile ilgili ulaşılabilen literatür, müzik öğretmenlerine sorulan görüşme soruları, araştırma için ayrılan süre ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Müzik Eğitimi: İnsanlara kendi hayatı kullanılarak amaçlı bir şekilde belli müziksel davranışlar edindirme, kişilerin müziksel davranışlarında kendi hayatı kullanılarak amaçlı bir şekilde gelişim veya değişimler yaratma ve kişinin müziksel davranışlarında kendi hayatı kullanılarak amaçlı bir şekilde belli değişiklikler meydana getirme sürecidir (Uçan, 1999: 8).

Müzik Öğretimi: Müziksel öğrenmeyi planlama, organize etme ve gerçekleştirme sürecidir. Müzik öğretimi programlanır-planlanır, uygulanır-gerçekleştirilir ve denetlenip değerlendirilir (Uçan vd., 1999: 10).

Öğretim Programı: Okul dışında veya okulda kişiye kazandırılması planlanmış bir dersin öğretimi ile alakalı bütün aktiviteleri barındıran yaşantılar mekanizmasıdır (Demirel, 2009: 9).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Müzik Eğitimi

İnsanların hayal gücünün bir sonucu olarak zihinde oluşan müziğin literatürde birçok tanımı mevcuttur. Bu tanımlardan bazıları aşağıda sunulmuştur;

- Müzik; ritim ve sesle duyguları ifade etme sanatıdır (Sun, 1969: 4).
- Belli bir güzellik anlayışı çerçevesinde seçilip birleştirilen seslerden meydana gelen bir bütündür (Oransay, 1976: 29).
- İmge, düşünce ve duyguları çok sesli veya tek sesli bir şekilde ifade etme sanatıdır (Uçan, 1996: 15).

Örnek olarak gösterilen tanımlara bakıldığında ön planda olan olgunun anlatım olduğunu görmekteyiz. Bireyin kendini ifade etmesinin bir şekli olan müzik, dili, cinsiyeti, yaşı, yaşam tarzı fark etmeksizin tüm insanlar için vazgeçilmezdir. Doğumdan önce temelleri atılan müzik ve insan ilişkisi ilerleyen dönemlerde de gelişerek devam etmektedir. Bebekler henüz anne karnındayken annelerinin kalp ritimleriyle tanışmakta, dünyaya geldikten sonra da annelerinin ninnileri ile büyümektedirler. Okul döneminde öğrendiği tekerlemeler ve şarkılar ile de müzik ve insan arasındaki bağ gelişmeye devam eder (Uçan, 1994: 12).

İnsanlar bebekken ninniler ile; çocukluk dönemlerinde oyun, tekerleme ve sayışmalar ile; gençlik dönemlerinde marş, şarkı, türkü gibi müzikler ile yoğrulurlar. Yaşlılık ve yetişkinlik dönemlerinde de hayatlarının önemli bir kısmı müzik ile geçmektedir. Müzik; kendisine has bir anlatım şekli olan seslerle bir şeyler anlatmaya aracı olması ve insanların gelişimlerine sağladığı katkılar çerçevesinde incelendiğinde bir eğitim aracı olarak kabul edilmekte ve direkt olarak müzik temelli olmayan bir hedefe hizmet etmektedir. Oysaki müziği yaratan insanlarda estetik bir hayatın meydana gelmesi söz konusu olduğu zaman müzik bir amaç haline gelebilmektedir (Göğüş, 2008: 370). Bu çerçeveden incelendiğinde müzik eğitiminin önemi belli olmaktadır.

Müzik eğitimi literatürde “İnsanların çocukluk dönemlerinden itibaren onlara bir takım müziksel tavırlar edindirerek söz konusu beceri ve tavırları geliştirme uygulamaları” şeklinde tanımlanmaktadır (Say, 2010: 535). Diğer bir tanımdaysa; “İnsana, kendi yaşamını kullanarak amaçlı bir şekilde bazı müziksel davranışlar edindirme, kişinin müziksel davranışlarında kendi yaşamını kullanarak değişiklik yapma, geliştirme, dönüştürme ve yetkinleştirme sürecidir” diye belirtilmektedir. Bahsedilen tanımlar ilköğretim dönemindeki kişileri de kapsamaktadır (Uçan, 1999: 8).

Müzik eğitim temelinde profesyonel (mesleksel), amatör (özengen) ve genel olarak üç amaca ve üç ana kitleye yönelik bir şekilde gerçekleştirilmektedir(Uçan, 1999: 9). İlköğretim döneminde verilen müzik eğitimi, genel müzik eğitimini de kapsamaktadır. Tüm insanların, ilköğretim dönemlerinde hiçbir ayırım gözetmeden müzik eğitiminden faydalanmaları beklenmektedir. Müzik eğitiminde, ilköğretim eğitimini sürdüren bir çocuğun müziksel eğilimine, gelişimine ve gelecek dönemlerdeki müziksel beklentilerine bağlı bir şekilde mesleksel ve özengen müzik eğitimleriyle ilgili uygulamalara ve düzenlemelere yer verilmektedir (Uçan, 1999: 9). Müzik eğitiminin amacı genellikle müzik ve sanat yoluyla çocuğun eğitilmesidir (Yıldız, 2002: 14). Bununla birlikte çağdaş seviyedeki ulusal bir müzik zevkinin yaygın hale getirilmesi, toplumların sahip olduğu müzik kültürlerinin şekillendirilip, geliştirilmesi de amaçlar arasında yer almaktadır (Çiçek, 2000: 5). Kişiler, içerik ve davranışsal bakımdan da müzik eğitiminin içerisinde yer almaktadır. Müzik, davranışsal çerçeveden ele alındığı zaman müzik eğitimin kapsamını şu şekilde belirtmek mümkündür (Uçan, 1994: 13);

1. Şarkı söyleme eğitimi,
2. Müziksel okuma, duyma, yazma eğitimi,
3. Müzik dinleme eğitimi,
4. Enstrüman çalma eğitimi,
5. Müziksel duyarlılığı yükseltmeye yönelik eğitimler,
6. Müziksel yaratma eğitimi,

7. Müziksel beğenileri geliştirmeye yönelik eğitimler,
8. Müziksel kişilik kazandırmaya yönelik eğitimler,
9. Müziksel bilgilenme sağlayacak eğitimler,
10. Müziksel etkileşim ve iletişimlerde bulunabilme eğitimi,
11. Müzikten faydalanma eğitimi.

Müzik içeriksel çerçeveden ele alındığındaysa müzik eğitiminin kapsamını şu şekilde belirtebiliriz (Çiçek, 2000: 7);

1. Ses eğitimi,
2. Enstrüman eğitimi,
3. Kulak (müziksel işitimi) eğitimi,
4. Ritim ve müziksel devinirim eğitimi,
5. Müziğin kullanılması ve faydalanılması eğitimi,
6. Beğeni eğitimi,
7. Yaratıcılık eğitimi,
8. Müziksel aktiviteler konusunda eğitimler,
9. Müziksel kişilik eğitimleri.

İlköğretimde görev alan müzik öğretmenleri de sınıflarında yukarıda belirtilmiş olan eğitimleri vermekle sorumludurlar. Verilen müzik eğitimlerinin sonucunda, müzik ile alakalı hayati değere sahip verimler elde edilebilmektedir. Müzik; sevilen tanınan bir kişi olma, müziksel alanlarda yetkinlik kazanma, müzik zevkini geliştirme, bilinçli müzik dinleme gibi konularda da fayda sağlamaktadır. Bunlarla birlikte müzik ile alakalı kaynak, kitap, CD, kaset veya plak temininde duyarlı ve bilgili olma, müzik işiyle uğraşan kişilerin işlerini ciddi bir şekilde yapmaları, canlı konser seyredebilme kapasitesi edinme gibi konular da müzik eğitiminin sağladığı kültürel faydalar arasındadır (Uslu, 2010: 674). Söz konusu eğitimin kişilerin psiko-motor, duyuşsal ve bilişsel gelişimleri üzerindeki etkisi de

oldukça büyüktür. Müziğin kişilerin solunum kontrolü, nefes alışverişi ve akciğer gelişimlerine de fayda sağlayacağı belirtilmektedir (Eskioğlu, 2003: 117).

Çocuklarda müzik eğitimi, fiziksel gelişimlerine paralel bir şekilde göz ve el koordinasyonu, sembolleri tanıma, ritim ve zekânın sahip olduğu diğer normların da gelişmesini sağlayan bir niteliğe sahiptir (Şendurur ve Barış, 2002: 167). Müzik eğitiminin bir parçası olan dinleme becerileri çocukların dikkat toplamasına ve derslerine yoğunlaşmasına yardım sağlamaktadır (Selçuk vd., 2004: 57-58). Bu bağlamda müzik eğitiminin bilişsel gelişimler üzerinde de etkili olduğunu söylemek mümkündür. Duyuşsal alanlardaysa insanların, sanatın önemini yeterli düzeyde algılaması ve bu yolla davranışlarının olumlu yönde değiştirilmesi sağlanmaktadır (Şendurur ve Barış, 2002: 166).

Müzik eğitimi yoluyla pek çok sosyal ve bireysel gereksinim karşılanabilmektedir. Sesleri tanıma, duyguları tanıma ve kontrol edebilme, kendini ifade edebilme ve ritimlerle duygusal durumlar arasındaki ilişkileri anlayabilme gibi gereksinimler müzik ile giderilir. Bir müzik tınısı dinlemek kişinin gevşemesini ve rahatlamasını sağlayabilmektedir. Belli ritimler ve sesler yoluyla insanlar hislerini başka insanlara iletebilirler. Beraber bir şarkı söylemek ya da müzik parçası çalmak gençlerin birlikteliklerini pekiştirmektedir (Kulaksızoğlu, 2001: 166-167).

Müzik eğitimi, toplumsal bakımdan ele alındığında; kişileri toplumsallaştırmaktadır. Bununla birlikte insanların becerilerinin geliştirilmesine kaynak sağlayan, insan ilişkileri içerisinde paylaşma ve dayanışma gibi önemli olan davranışların edinilmesine ve sergilenebilmesine yardım sağlayan, ayrıca kişinin toplumsal gelişmesinde daima etkin bir role sahip olan sanat yolu ile aydın bir insan konumuna getiren, kültürel bir aktivitedir (Uslu, 2010: 675).

İlköğretim dönemindeki çocukların hayatındaki vazgeçilmez önemi ve yeri nedeniyle müzik; hem anlamlı bir eğitim, hem sağlam bir temel, hem kullanışlı bir eğitim unsuru, hem anlamlı bir eğitim alanı hem de etkin bir eğitim yönetimidir (Uçan, 1999: 8).

Bahsedilen faydaları sebebi ile müzik eğitimi gerçekleştirilebildiği kadar “yöntemli, planlı ve düzenli” bir şekilde verilmelidir (Uçan, 1994: 63). Bu durum da

yalnızca belli kurumlarda belli nicelik ve niteliğe sahip olan elemanlar tarafından oluşturulan ve yürütülen eğitim programları ile sağlanabilmektedir.

2.2. Genel Müzik Eğitimi

Bir ülkenin sahip olduğu manevi ve maddi değerlerin tamamı “kültür” olarak adlandırılmaktadır. Gelenek ve görenekler, ekonomi, dil sanat vb. değerler “kültürel değerler” olarak adlandırılmaktadır. Kültürel değerlerden biri olan sanat, toplumun sahip olduğu düşüncelere etki eder ve toplumun gelişmesini sağlar. Bundan dolayı müzik ve sanat eğitimi toplumun tüm kademesindeki insanlara eşit şekilde verilmelidir.

Ünlü Fransız Pedagog J. Bayer “Manuel de Pedagogie Musical Pratique” isimli kitabında “Almanya neden müzisyen bir ulus olarak kabul edilmektedir?” sorusuna “Almanya’da genel müzik eğitimine hiçbir ülke tarafından verilmeyen bir önem verilmektedir” cevabını vermiştir. Ülkemizdeki okullarda müzik eğitim ve öğretimine gereken önemi göstermek, insanın formasyonunu ve ülkemizin kültürel yapısını geliştirici etkiler gösterecektir (Say, 2001: 24).

Türkiye’deki örgün eğitim kurumları bünyesinde verilen müzik eğitimi, genel müzik eğitimini kapsamındadır. Genel müzik eğitiminde çocuklara verilen müziklere “okul müziği” ismi verilmektedir. Okul öncesi dönemdeki eğitimden yükseköğretimin sonuna kadar tüm okullarda eğitim-öğretim için gerçekleştirilen müzik etkinlikleri ve derslerine “Okul Müzik Eğitimi” ismi verilmektedir. Bu eğitimin verilmesindeki amaç, toplumların müzik kültürlerinin şekillendirilmesi, geliştirilmesi ve çağdaş seviyede bir müzik zevkinin oluşturulmasıdır (Çiçek, 2000: 5). Bu kapsamda toplumların müzik kültürlerinin geliştirilebilmesi için, çocuklara genel müzik eğitiminin çok küçük yaşlardan itibaren verilmesi gerekmektedir. Çünkü çocukluk dönemindeki eğitimler olumlu değişiklikleri daha kısa zamanda sağlar ve yetenekler bu dönemlerde daha belirgin bir hale gelir. İlköğretim dönemindeki çocukların hayatında müziğin işlevleri ve yeri (Uçan 1999: 3) tarafından şöyle ifade edilmiştir; “İlköğretim dönemindeki çocukların hayatında büyük işleve ve öneme sahiptir. Söz konusu işlevler; eğitimsel, ekonomik, kültürel, toplumsal ve bireysel olmak üzere birçok boyuta ve yöne sahiptir. Bunlar kendi aralarında çeşitlilik ve

çokluk göstermektedirler. Müziksel işlevler çocukların gerek çevreleri ile ilişkilerinde gerekse kendi hayatlarında belirleyici ve etkin rollere sahiptir.”

2.3.Müzik Eğitim Programı

Eğitim programları çocuklara okul dışında ve içinde planlanmış olan aktiviteler ile verilen öğrenme yaşamı düzenekleridir (Demirel, 2009: 1). Ertürk ise program kavramı yerine “yetişek” kavramını kullanmış, söz konusu kavramı “belli öğrenci grupları belli bir zaman içerisinde yetiştirmek amacıyla oluşturulan düzenli eğitim durumlarının tamamı” şeklinde tanımlamıştır. Yapılmış olan tanımlamalardan yola çıkarak eğitim programının sadece okullar ile sınırlı olmadığını, okulun dışında kalan tüm aktiviteleri de kapsayan, yaşantıya ve uygulamaya dönük olan işlevsel bir süreç olduğunu söylemek mümkündür (Aykaç, 2009: 9).

Müzik eğitimiyle ilgili programlarda müzik eğitimleri önceden planlanmakta ve tasarlanmaktadır (Uçan, 1994: 53). “Kapsamı, seviyesi ve çeşidi ne olursa olsun bölümlerini, boyutlarını, amaçlarını, evrelerini, hedeflerini, yöntem ve yollarını, araç ve gereçlerini, süresini, aktivitelerini, işlemlerini, ürün ve sonuçlarını ve tüm bunlar arasında bulunan ilişkileri içeren işevuruk, işgörüşel ve işlevsel bir bütündür”(Uçan, 1994: 53).

Müzik eğitim programının belli alt başlıkları bulunmaktadır. Bu başlıklar (Uçan, 1994: 55);

1. Müzik ders programı,
2. Müzik öğretim programı
3. Müzik ile alakalı alan dışı çalışmalar, eğitsel kol ve kurs aktiviteleri,
4. Toplu ve kişisel aktivite programları,
5. Müzik ile alakalı kılavuzlama ve danışma programları,
6. Müzik ile alakalı işleyiş ve yönetim programları,
7. Müzik ile alakalı destekleyici hizmet programları.

Müzik eğitim programlarında en mühim yere sahip olan program şüphesiz ki müzik öğretim programlarıdır. (Hoffers, 1983: 72). “Müzik öğretim programlarının kalitesi, yalnızca derslerin listesi oluşturularak değil, kaliteli ve çeşitlendirilmiş öğretim programlarının meydana getirilmesi sonucunda belli olur” demiştir. Ülkemizdeki müzik öğretim programları oluşturulurken modern teknikler, toplum ve bireylerin gereksinimlerine uygun bir şekilde analiz edilmektedir (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2007: 21).

2.4. Müzik Öğretim Programı ve Amaçları

Öğretim programları, eğitim kurumlarında yetişkinler, gençler ve çocuklar için kurulun ve milli eğitimin amaçlarına ulaşmayı sağlayacak etkinliklerin tamamıdır (Küçükahmet, 1999: 9). Öğretim programı; herhangi bir ders ile alakalı öğrenme-öğretme aşamasında neleri, nasıl ve neden yapacağını belirten proje planı diğer bir deyişle kılavuzdur (Özçelik, 1992: 4). Ders programıysa “... eğitim ilkelerini, konuların değerlendirme esaslarını ve alt kategorilerini belirten ve öğretim planlarında yer alan esasları öğrencilerin davranışlarına çeviren program” şeklinde tanımlanmaktadır (Varış, 1997: 14).

Teknoloji ve bilim alanlarında meydana gelen değişimler, toplum ve insanların sürekli değişen gereksinimleri, öğrenme yaklaşımları ve teorilerinde gelişim ve yenilikler insanlardan beklenen roller üzerinde doğrudan bir değişim yaratmıştır. Söz konusu değişim bilgi üreten, yaşamda işlevsel bir şekilde kullanabilen, sorunları çözebilen, eleştirel bir bakış açısına sahip olan, kararlı, girişimci, empati yeteneği olan, iletişim becerileri yüksek, kültüre ve topluma katkı sağlayan vb. özelliklerdeki bir kişiyi ifade etmektedir. Bu özelliklerdeki kişilerin yetişmesini sağlayacak öğretim programları, bilgiyi direkt olarak aktaran bir yapıda değil de kişilerin farklı özelliklerini göz önünde bulunduran, beceri ve değer kazandırmayı amaçlayan, anlaşılır ve sade bir yapıda oluşturulmuştur. Bu amaçla bir yandan sınıf ve konu düzeylerinde sarmal bir yaklaşım uygulanarak tekrarlanan açıklama ve kazanımlarda, diğer yandan bir seferde ve bütünsel bir şekilde kazandırılması amaçlanan çıktılara yer verilmiştir. Bu gruplardaki açıklama ve kazanımlar, söz konusu disiplinin geçerli, güncel, yetkin ve öğretim süreçlerinde yaşamla ilişki kurulabilecek özelliktedirler (T. C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018: 10).

Eğitim programı literatürde “öğrenen kişilere okul dışı ve okul içerisinde planlanan aktivitelerle sağlanan öğrenme düzeneği” şeklinde tanımlanmaktadır (Demirel, 2009: 4). Konuyla ilgili diğer bir tanımda “belli bir zaman içerisinde yetiştirme amacıyla gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinin tamamı” açıklaması yapılmıştır. Yapılan tanımlardan yola çıkarak öğretim programlarının sadece okullarla sınırlı olmadığı, okul dışındaki tüm aktiviteleri de kapsayan, yaşama ve uygulamaya yönelik bir süreç olduğu sonucuna ulaşılabilir (Aykaç, 2009: 9).

(Uçan, 1994: 52). müzik eğitim programını “müzik öğretimi sürecinin önceden gerçekleşen ve tasarlanan aşamaları ile tümsel bir görüntüdür” şeklinde tanımlamıştır. “Kapsamı, seviyesi ve çeşidi fark etmeksizin müzik eğitiminin boyutlarını, amacını, evrelerini, içeriğini, hedeflerini, yöntem ve yollarını, işlemlerini, araç-gereçlerini, aktivitelerini, sonuçlarını ve tüm bunlar arasında bulunan ilişkiyi kapsayan işevuruk bir bütündür” (Uçan, 1994: 52-53).

Öğretim programları toplumu insana, insanı topluma feda etmeyen, kişinin hürriyetine ve haklarına sayđı duyan, uzlaşmacı kişiler yetiştirmek amacındadır. Bu amaçla insanlardaki tüm bütün yeterlilikleri, mevcut potansiyelleri çerçevesinde mümkün olduğunca geliştirmesine olanak sağlayacak; kişinin duygularını ve aklını sağlıklı bir biçimde kullanabilmesi için gereken anlayışı, beceriyi ve bilgiyi kazandırabilecek bir tasarımda oluşturulmuştur (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018: 4).

Öğretim programları 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 2. Maddesinde açıklanan “Türk Milli Eğitiminin İlkeleri” ve “Türk Milli Eğitiminin Amaçları” esas alınarak oluşturulmuştur.

Eğitim ve Öğretim programları ile yürütölen bütün çalışmalar, eğitimin tüm düzeylerinde (okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim) birbirlerini tamamlayacak biçimde, aşağıda belirtilen hedeflere ulaşmaya yönelik uygulanmaktadır (T. C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018: 7);

- Okul öncesi eğitimini tamamlamış olan çocukların kişisel gelişimlerine bakılarak duygusal, zihinsel ve bedensel alanlarda sağlıklı bir şekilde gelişmesi için destek sağlamak,

- İlkokul eğitimini tamamlamış olan öğrencilerin kendi kişiselliğine ve gelişim seviyelerine uygun bir şekilde öz farkındalık ve ahlaki bütünlük kapsamında, öz disipline ve öz güvene sahip, günlük yaşamda gereksinim hissedeceği temel seviyede bilimsel, sayısal ve sözel akıl yürütmeyle, estetik duyarlılık ve sosyal beceriler edinmiş, bunları etkili bir biçimde kullanarak sağlıklı yaşama yönelmiş kişiler olmalarına yardımcı olmak.
- Ortaokul eğitimini tamamlamış olan öğrencilerin, ilkokulda edindiği yetkinlikleri geliştirerek manevi ve milli değerleri benimseyen, sorumluluklarını yerine getiren ve haklarını kullanan, gerekli yetkinlik ve becerileri edinmiş kişiler olmalarına yardımcı olmak.
- Lise eğitimini tamamlamış olan öğrencilerin, ortaokul ve ilkokulda elde ettikleri yetkinlikleri geliştirerek, manevi ve milli değerleri içselleştirip, yaşam tarzı haline getirmiş, aktif ve üretken kişiler olarak vatanımızın kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasına destek sağlayan, temel yetkinlik ve becerileri edinmiş, yetenekleri ve ilgi alanlarına yönelik bir yükseköğretime ve mesleğe hazır kişiler olmalarına yardımcı olmak.

2.4.1.Ortaokul 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı

Ortaokul 5. Sınıf müzik dersi öğretim programı temel yapısı, genel amaçlar, kazanımlar, öğrenim alanları, öğrenme-öğretme aşamaları, açıklamalar ve ölçme değerlendirme basamaklarından meydana gelmektedir.

Program kapsamındaki maddeler aşağıda incelenmiştir.

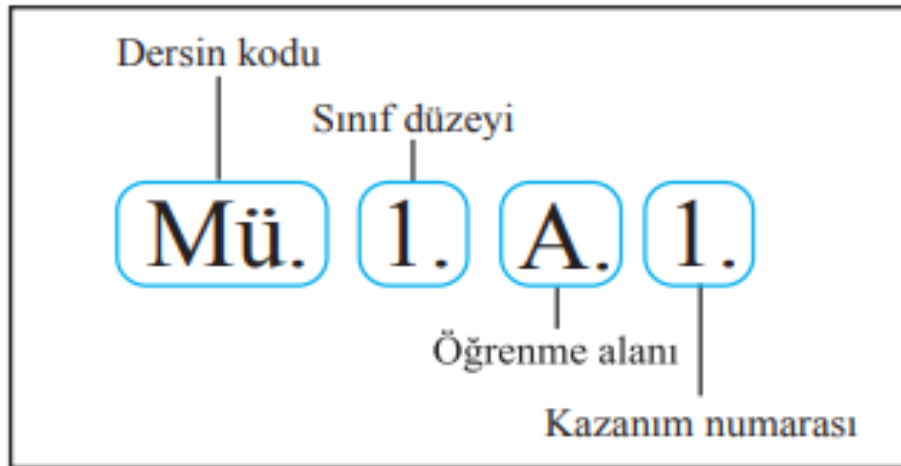
2.4.1.1. Ortaokul 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Temel Yapısı

2018 senesinde yayınlanan Müzik Dersi Öğretim Programı kapsamında öğrenme temelli bir yaklaşım ortaya konmuştur. Program kapsamında tüm sınıflarda aşağıda belirtilen dört öğrenme alanı uygulanmıştır (T. C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018);

- Müzik kültürü,
- Müziksel Yaratıcılık,
- Müziksel Bilgilendirme ve Algı,
- Söyleme ve dinleme.

Müzik Dersi Öğretim Programı kapsamındaki kazanımlar tüm öğretim alanları için farklı şekillerde numaralandırılmıştır. Söz konusu kazanımlar; dersin kodu, sınıfın düzeyi, kazanım numarası ve öğrenme alanıyla belirtilmiş ve aşağıdaki şekilde buna örnek sunulmuştur.

Şekil 1.Müzik Dersi Kazanımları

Kaynak:(T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018)

2.4.1.2.Genel Amaçlar

Milli Eğitim Bakanlığı'na yayınlanan öğretim programları müzik derslerinin işleyişinde yol gösterici niteliğindedir. Ortaokul 5. Sınıf'ta "Türk Milli Eğitimi'nin Temel İlkeleri ve Genel Amaçları" na uygun çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu amaçları şu şekilde belirtmek mümkündür (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018);

- Müziğin kullanımıyla alakalı öğrencilerin sahip olduğu estetik algısının gelişmesini sağlamak,
- Müziği bir gereç olarak kullanıp duygu, düşünce ve tecrübelerin ifade edilmesine iman vermek.
- Yaratıcılık ve yeteneği müzik kullanımı sayesinde geliştirmek.
- Çeşitli müzik tiplerini yöresel, bölgesel, yerel ve ulusal müzik tarzlarını öğretmek birçok kültüre dayanan unsurları bir fayda ve değer olarak katmak.
- Kişilik gelişimi ve kendine güveni kazanmada katkı sağlamak
- Düşünsel nitelikleri müzik yardımı ile ilerletmek ve geliştirmek.
- Bireysel ve toplumsal ilişkilerin geliştirilmesinde müziği bir araç olarak kullanmak.
- Bilişim teknolojilerinin müzik ile entegre edilip birlikte çalışmalarına olanak sağlamak.
- Bireysel ve toplu olarak özelliklerde farklı tarzlarda enstrümanların kullanılmasını sağlayarak şarkı söyleme, dinleme ve çalma yetkinlikleri kazandırmak.
- Müzik ile alakalı algının ve bilgi birikiminin geliştirilmesini sağlamak.
- Türkçe'nin doğru, etkili ve güzel biçimde kullanılmasını müzik yolu ile mümkün kılmak.

- Marşların doğru bilinmesinin ilk olarak ta İstiklal Marşının özünün bilinmesini ve uygun biçimde seslendirilmesini sağlamak.
- Toplumsal duygulardan sevgi, paylaşım, bütünleşme ve sorumluluk gibi güzel özellikleri müzik yolu ile geliştirmek.
- Bireylerin dünyayla entegre olmasını ayrıca milli birlik ve bütünlüğünü mümkün kılan müzik birikimi ve kültürünü gelecek nesillere miras bırakmak onların da bundan yararlanmasını sağlamak.
- Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk müziği hakkındaki düşüncelerinin kavranmasını sağlamak, gelişim hedeflerinde yol kat etmesine ve örgün öğretim içerisinde müzik derslerinin kullanılması yoluyla öğrencilere yetkinliklerin ve bir takım becerilerin aşılması hedeflenmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018)'de belirtilen diğer amaçlar da şunlardır;

- Amaçlanan becerilerin geliştirilmesi
- Müzik üretebilen etkin bir hale gelme
- Kültürel mirasın ve çeşitliliğin geliştirilmesinde rol alma.
- Bireylerin kendini ifade edebilmesinde müzikten yararlanabilmelerini sağlama.
- Müziğin herkes için erişilebilir ve öğrenilebilir olduğunun kavranması.
- Bilim ve sanat alanı olan müziğin birçok bilim alanıyla olan ilişkisini kavrayabilme.
- Müzik ile milli ve manevi değerler arasında bir ilişki kurabilme.
- Müziğin kültür, tarih ve estetik ile ilişkisinde bağ kurabilme.
- Müzik ile toplum arasında bir köprü kurabilme.
- Bireysel ya da toplu olarak müzik üretebilme.

- Müzik üretebilme, ritimsel eylemler kullanılarak dinleme, söyleme ve kullanabilme.
- Müzik ile beden kullanımını arasında bir uyum sağlayabilme.
- Müzik hakkında yeterli bilgiye sahip olup onları tanıma.
- Müzik hakkında amaçlanan yetkinliklerin kazandırılması.
- İfade gücünü ve kültürel bilinci arttırma.
- Kendi kararlarının alınmasında, girişimcilik alanında ve inisiyatif kullanımında yarar sağlama.
- Vatandaşlık ile alakalı yeterliliklerin kavranması.
- Öğrenme yeteneğini geliştirip katkı sağlama.
- Teknolojik ve dijital alanda yeterlilik gösterme.
- Pozitif bilimlerde ve matematik ile alakalı yetkinliklerde fayda sağlama.
- Ulusal dillerdeki iletişim yetkinliklerini arttırma.

2.4.2.1.2. Temel Beceriler ve Değerler

Müzik dersine has olan temel yeterlilik, beceri ve bilgiler; kazanımlarla alakalı yapılan açıklamalar kapsamında belirtilmiştir. Müzik dersi daima geliştirilebilir, değişime öncü ve yeniliklere açıktır. Müzik derslerinde aşağıda belirtilen değer ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır (T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018);

- Müziği ayırt etme ve tanıma,
- Beden-müzik uyumunu sağlama,
- Müziği toplu ya da bireysel bir şekilde yapabilme,
- Müzik ile estetik ve tarih arasında bir bağ oluşturabilme,
- Müziği manevi ve milli değerler ile bağdaştırabilme,

- Bir bilim dalı olarak müziğin diğer bilimlerle arasında ilişki kurabilme,
- Müziğin tüm insanlar tarafından öğrenilmesinin mümkün olduğunu anlayabilme,
- Ritimsel, söyleme ve dinleme etkinlikleri ile müzik yapabilme,
- Müzik ile kendini anlatabilme,
- Müzik teknolojilerini verimli bir şekilde kullanabilme,
- Kültürel çeşitliliği ve mirası geliştirebilme,
- Etkin bir şekilde müzik öğretebilme

2.4.2.1.3.Öğrenme Alanları

Şekil 2.Öğretim Programı'nın İlkokul 5,6,7,8. Sınıflar Öğrenme Alanları Ve Süreleri

		Dinleme-Söyleme	Bilgilenme	Yaratıcılık	Kültürü	Toplam
5. SINIF	Kazanım Sayısı	6	7	6	4	23
	Önerilen Süre	17	7	7	5	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%47	%19	%20	%14	%100
6. SINIF	Kazanım Sayısı	7	4	6	6	24
	Önerilen Süre	17	6	8	5	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%47	%17	%22	%14	%100
7. SINIF	Kazanım Sayısı	7	4	5	6	22
	Önerilen Süre	17	6	7	6	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%47	%17	%19	%17	%100
8. SINIF	Kazanım Sayısı	10	2	4	9	25
	Önerilen Süre	17	5	7	7	36
	Önerilen Sürenin Oranı	%48	%14	%19	%19	%100

Kaynak:(T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2018)

2.4.2.1.4.Kazanımlar

1. **Müzik Eğitimi alan 5. Sınıf öğrencileri İstiklal Marşı'mızı anlamına uygun bir şekilde söylemek için çabalar:** Verilen eğitimle birlikte öğrencilerin İstiklal Marşı'mızı duraklama, zamanlama, vurgulama, tonlama vb. prozodi kurallarına uygun söylemeleri sağlanmaktadır.
2. **Farklı Ritmik Yapıya Sahip Ezgileri Seslendirebilir:** 9/8'lik, 7/8'lik ve 5/8'lik aksak usuller ve ölçüler kulaktan öğretme yöntemi kullanılarak verilmelidir.
3. **Belirli Gün ve Haftalarla Alakalı Müzik Aktivitelerine Katılır:**
 - Manevi, dini ve milli günlerle alakalı belirli gün ve haftalar kazanımlarına yer tanınmalıdır.
 - Öğrencilerin önemli hafta ve günler sebebiyle düzenlenecek Atatürk'le alakalı müzik aktivitelerine katılmaları konusunda yönlendirmeler gerçekleştirilir. Söz konusu aktivitelerde öğrenciler, kendilerine ait çalışmaları da sergileyebilmektedirler.
 - Hacivat-Karagöz, kukla, müzikli oyun, drama vb. oyunlar ile sabır, çalışkanlık, iş birliği, yardımlaşma değerleri verilmelidir.
4. **Seslendirilen Müziklerde Hız ve Gürlük Değişimleri Uygularlar:** Giderek hızlanma ve yavaşlama şeklinde hız ve ritim değişikliklerinin belirgin biçimde hissettirilmesi gerekmektedir.
5. **Makamsal Yapının Türk Müziğindeki Yapısının Farkına Varır:** Türk müziğinin sahip olduğu temel yapı dikkate alınarak öğrencilerin hüseyini ve rast makamlarıyla ilgili dinleti (alıştırma, şarkı, türkü vb.) çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Örneğin ilk olarak sınıf bazında talep edilen makamlardan birisine yönelik dinletiler gerçekleştirilir. Öğrenciler işitsel olarak ilk makamı algılamalarının ardından diğer makamlara yönelik dinletiler gerçekleştirilir. Sonrasında tüm makamları içeren karışık müzikler dinletilir, öğrencilerden bu müzikler makamlarını söylemeleri

istenir. Tüm çalışmalar sınıf bazında öğrenilmesi beklenen makamlara yönelik söyleme aktiviteleriyle desteklenir.

6. Müzik Çalışmalarını Sergiler: Öğrencilerin toplu ya da tek başlarına gerçekleştirdikleri müzik konusundaki çalışmalarını gösterebilecekleri ortamlar yaratılmalıdır.

7. Temel Müzik Öge ve Yazılarını Kullanırlar;

- Bu sınıf seviyesinde 4/4'lük ve 3/4'lük ölçülerle birlik-ikilik sus değerleri ve birlik ikilik nota değerleri öğretilmelidir.
- Bu sınıf seviyesinde dizek üzerindeki "la-re" notaları öğretilmelidir.

8. Öğrenmiş Olduğu Seslerin Kısalık ve Uzunluk Özelliklerini Fark Eder:

- Bu sınıf seviyesinde sekizlik, dördlük, ikilik, birlik sus ve sekizlik, dördlük, ikilik, birlik nota değerleri dizekte uygulamalı bir şekilde öğretilmeye çalışılır. Sesler arasında bulunan ilişkiler matematik temelli oyunlar ile öğretilebilir.
- Ritimsel kartlardan örnekler dağıtılır ve duydukları ritimlere ait kartları elinde olan öğrencilerin bunu fark etmesi ve kartı kaldırması talep edilir.
- Bir sonraki seviyedeysen öğrencilerden öğrenmiş oldukları nota değerlerinden ve seslerden meydana gelen şarkıları söylemeleri konusunda aktiviteler gerçekleştirilir.

9. Öğrenciler Öğrenmiş Oldukları Seslerin Kalınlık ve İncelik Değerlerini Ayırt Ederler: Re ve La aralığındaki seslerden meydana gelen bir eserde, notaların kalınlık-incecik değerlerini anlamalarını sağlayacak aktiviteler düzenlenebilir. Örneğin; "Fa" bir eksen kabul edilir ve bu notaya oranla daha kalın olan "mi" ve "re" seslerini işittiklerinde ayağa kalkmaları ve "fa"ya göre daha ince olan "la" ve "sol" seslerini işittiklerinde çömelmeleri talep edilir.

10. Müzikte Yer Alan Ses Yükseklikleri Dizek Üzerinde Gösterirler: Re ve la arasında kalan notalar öğretilmelidir.

11. Müziklerin Farklı Bölümlerini Ritim Çalgıları ile Ayırt Ederler:

- İlk olarak örnek bir türkü ya da şarkı öğrencilerce seslendirilir, ardından öğrencilerden iki farklı grup oluşturulur, oluşturulan gruplara farklı çalgılar verilir ve bölümlerdeki farklılıkları çalgıları ile tespit etmeleri talep edilir.
- Müzikler iki bölüme sahip farkı formuna sahip olmalıdır.

12. Müziklerdeki Gürlük ve Temel Hız Basamaklarını Ayırt Edebilir: Orta gürlük ve hız kavramları öğretilmelidir.

13. Sesin Meydana Gelişini Anlatabilir:

- Sesin oluşmasındaki titreşim ve titreşimi meydana getiren faktörler (üfleme, vurma, çekme, itme vb.) ve yayıldığı ortamlar bakımından öğrenir.
- Öğrencilerin sesi daha net bir şekilde işitebilmesi için konser ve tiyatro salonlarında yapılan uygulamaları öğrenmeleri istenir. Bu hususta bir mekânda gerçekleştirilecek düzenlemelerle alakalı basit malzemeler kullanılarak model oluşturmaları talep edilir.

14. Dinlediği Müzikler İle Alakalı Düşünce ve Duygularını Belirtir: Öğrencilerin dinlemiş oldukları müzikler ile alakalı düşünce ve duygularını; drama, resim, sözlü ve yazılı anlatım vb. teknikler ile ya da bilişim teknolojilerini kullanarak anlatmaları için aktiviteler düzenlenir.

15. Kendi Oluşturdukları Ritim Kalıplarını Seslendirirler:

- Öğrencilerden, öğrenmiş oldukları sus ve ses değerleriyle oluşturdukları kalıpları dizeğe yazarak seslendirmeleri için aktiviteler oluşturulur. Ritimsel denemeler dizeğe yazılırken sol çizgisi üzerine yerleştirilmelidir.

- Ritimsel kalıplar yazılırken öğrenilmiş olan zaman belirteci, süre ve nota değerleriyle sınırlanır.
- Öğrenciler ezgileri ritim çalgıları, beden perküsyonu ve ses ile seslendirmektedirler.

16. Müziklerin İçerisindeki Bölümleri Dansa Çevirirler: Seçilmiş müzik içerisinde seviyeye uygun iki bölüme sahip olan türkü, şarkı vb. formlar olmalıdır.

17. Kendi Oluşturdukları Ritim Kalıpları ile Müziğe Eşlik Ederler:

- Oluşturulacak olan ritimsel kalıp, ilk olarak öğrenilmiş olan nota ve ölçü/usul değerleriyle sınırlandırılmalıdır. Fakat uygulamadaki doğaçlama esnasında nota ve ölçü/ usul değerlerinde esneklikler tanınmalıdır.
- Bir sonraki seviyede öğrenciler kendi ritim kalıplarını doğaçlama bir şekilde yapmak için motive edilmelidir.

18. Farklı Ritmik Yapıya Sahip Müziğe Uygun Bir Şekilde Hareket Edebilir: Bahsedilen ritmik yapılar 9/8'lik ve 7/8'lik ölçülerle sınırlı tutulmalı ve yöntemler hissettirilerek öğretilmelidir.

19. Müzikle Alakalı Çalışma ve Araştırmalarında Bilişim Teknolojilerini Kullanır:

- Öğrenciler kendilerine ait eserleri (düzenleme, beste vb.) elektronik cihazlar kullanarak kayıt altına alır. Örneğin grupsal olarak ya da bireysel bir şekilde çalışmalarını meydana getirirler.
- İnternet üzerinden müzik dinler iken etik kuralların ve siber güvenliğin öneminin altı çizilir.

20. İstiklal Marşının Sahip Olduğu Tarihsel Süreci Manevi ve Milli Değerler ile Bağdaştırır: Mehmet Akif Ersoy'un yaşamından örnekler sunarak bayrak ve vatan sevgisi gibi manevi ve milli değerlerin aşılmasını amaçlayan aktiviteler gerçekleştirilir. Bununla beraber

İstiklal Marşı'mızın bestekârı Osman Zeki Üngör hakkında da bilgiler verilmelidir.

21. Kendisine Ait Bir Müzik Arşivi Oluşturur:

- Öğrencilerin müzik ile alakalı ürettiği ya da edindiği tüm çalışmalarını bölümlendirip, belli bilişim teknolojilerini kullanarak veri şeklinde bir arşiv oluşturmaları sağlanır.
- İnternette müzik dinlerken etik kuralları ve siber güvenliği dikkate alması gerektiği tekrarlanır.

22. Farklı Tarza Ait Müzikleri Dinleyerek Müzik ve Beğeni Kültürünü

Geliştirir: Öğrencilerin bilhassa bölgelerinde ve yakın çevrelerinde dinlenen müzikleri araştırmaları ve dinlemeleri konusunda yönlendirmeler gerçekleştirilir.

23. Atatürk'ün Müzik Alanına Verdiği Önemi Öğrenir:

Öğrencilerin müzik konusundaki çalışmalarında kütüphane, internet ve bilgisayarlardan faydalanabilmeleriyle ilgili yönlendirmeler gerçekleştirilir.

2.4.2.1.5.Etkinlikler

Müzik Dersi Öğretim Programında gerçekleştirilen etkinlikler yalnızca örnek özelliği teşkil etmektedir. Öğretici değişiklikler yapabilme hakkına sahip olduğu gibi aynı zamanda aynı biçimde kullanılabilmekte ve bilmektedir. Bu etkinliklerin öğretme ve öğrenme aşamalarında öğrencilerin etkili görevler üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmesinde; mevcut öğrenci bilgisi, ilgi ve gereksinimleri, çevresel faktörleri, dikkate alınarak yapıcı ve öğrenci temelli yaklaşım ile planlanmasına özen gösterilmelidir. (MEB, 2007: 8).

Antik Yunan Dönemi Filozofu Aristo (Aristoteles) müziğin özellikleri hakkında şöyle söylemiştir: “Müzik dinlendirir, eğitir ve artırır” demiştir. Bu bağlamda bir gerçektir ki okullarda gerçekleştirilen müzik eğitimi insanları birey olma aşamasında eğitmekte, yaşam şartlarına hazırlamada bedensel ve tinsel olarak hayal gücünü geliştirmekte ve onları dinlendirmektedir. Ayrıca müzik insanların

doğayla bütünleşmesini sağlamakta ve onların insanlara ve dünyaya bakış açılarını artırmaktadır. Müziğin eğitimdeki gücü bireyleri eğitirken aynı zamanda diğer bütün etkinliklere kapalı olarak etkisini sürdürmektedir. Sesler ve onların kaynaklarını öğrenmek ile başlayan süreçte seslerin betimlenebilmesi yetkinliği kazanımı önem arz etmektedir. Ezgiler şeklinde de söylenerek sosyal bir birey olma fazileti yaşatır ve birey tarafından yaşanılır (Gedikli, 2007: 18).

Yaratıcı düşünme sisteminin geliştirilmesine destek olan müzik etkinlikleri aynı zamanda da çocukluktan itibaren yaşamın yorumlanması ve algılanmasına da olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda müzik etkinliklerinin faydaları başında gelen özelliklerinden bazıları; korkunun, özgüvensizliğin, stres ve gerilim gibi olumsuz özelliklerin, saldırgan davranışların üstesinden gelinmesi olduğundan söz edilebilir. Çocuklukta kişilik geliştirmenin ve olumlu davranışların kazanımı büyük önem taşımaktadır bunun için de müzik söz konusu davranışların kazanımında çok önemli bir araçtır. Müzik yolu ile olumlu davranışların kazandırılabilceği gözlemlenmektedir (Güler, 2006: 7).

Özellikle okul öncesi eğitim ile müzik etkinliklerinden yararlanılarak kendini en iyi şekilde ifade edebilen ve gelecekte çocukların kendileri için en iyi olacak etkinlik hangisi ise ona yönelen dirilmesinde müzik önemli bir araçtır. Bu bağlamda müzik sevgisi ve beğenisi kazandırmak hem ailelere hem de öğreticilere düşen sorumluluklar büyük önem arz etmektedir (Eskioğlu, 2003: 117).

2.4.2.1.5.1. Ritim Çalışmaları

Hem çocuklar hem de yetişkinler için ritim çalışmaları doğal bir süreç olmaktadır. Asırlardan beri süregelen insanların işittikleri ritimlerin temposuna dini, askeri müzik, şarkı, kuş sesi veya doğadan kaynaklanan herhangi bir sese karşı duyarlı olmuşlardır. Örneğin askeri bir grup marş eşliğinde yürürlerken ayaklarını yere vurmaktadırlar, yolda araç ile seyahat ederken radyodan gelen müzik sesine direksiyonda ritim tutulmaktadır ya da bir düğünde eşler senkronize olup dans etmektedirler. Bu müziğin ritmine yani bir başka deyişle vuruş sayısına göre salınımlar geri dönüşler gerçekleştirirler sürekli doğru tempoyu tutturmaya çalışmaktadırlar. Bu yolla bireyler ritme göre bedenlerini disipline ederek estetik

figürler yaratmakta toplu ya da bireysel olarak oyunlar sergileyebilmektedirler (Gedikli, 2007: 19). Bu estetik figürlerin sağlanması genellikle bireylerde incelik, çeviklik kazanımı ve psikomotor kazanımlarını geliştirmektedir ayrıca toplu olarak hareket etme çalma, söyleme yetisini geliştirmektedir. Bu gaye ile çoğunlukla ayakları ve elleri ile ya da tüm bedenleri ile ezgili ve ezgi siz şekilde ritim tutularak, ritim kalıplarının tekrarlanması ve hissettirilmesi çalışmaları yapılır. Bu yol ile eğitimde çocukları sıkmadan onlara ritim kalıplarının öğretilmesi sağlanmadır.

Okul dönemi eğitiminde ritim çalışmalarını destekleyici bazı gereçler kullanılmaktadır. Bunlardan bazıları yaratıcısının da adanı taşımakta olan Orff çalgılarıdır. Ksilofon, kastanyet, davul, zil bunlardan birkaçıdır.

Okul eğitiminde gerçekleşen bu çalışmalarda şarkı öğretimi amacı dışında özendirilme de önemi bir role sahiptir. Müzik ile birlikte hareket edilerek, sözlerin tartışılması yapılır ve vurdurulur (Öztürk, 2004: 68-70). Okul döneminde ritim eğitimi çocukların gelişim ve yaş seviyeleri göz önünde bulundurarak kolaydan zora giden bir doğrultuda düzenlenmelidir. Ritim kalıbı uygulamalarında sürekli farklı yöntemler kullanılmalıdır. Çalışmaların süresi kısa olmalıdır. Ortalama olarak iki ile üç dakika arasında olmalı ve öğrencilerin dikkati dağınmık olduğunda çalışmalar beş dakikaya kadar uzatılmalıdır. Ayrıca çalışmalar genellikle gurup halinde öğretmen rehberliğin de gerçekleştirilmelidir. Seçilen müzikler ritim bakımından canlı ve net olmalıdır (Ömeroğlu vd., 2006: 65-66).

2.4.2.1.5.2. Şarkı Söyleme Çalışmaları

İlkokul müzik eğitiminde ritim kazanımının önemi kadar şarkı söyleyebilme yetisi kazanımı da önemlidir. Bu çalışmalarda da en önemli şeyin şarkı seçimi olduğundan söz etmek mümkündür. Şarkı seçimlerinde dikkat edilmesi gereken özellik ise öğretmen tarafından öğrencilerinin ses sınırlarının bilinmesi ve gelişim düzeylerinin doğru takibi önemlidir. Öğrenciler genellikle günlük yaşamlarında duydukları, yaşadıkları ve bildikleri güncel konular hakkındaki şarkılara daha fazla ilgi duymaktadırlar. Şarkı öğretimi yolu ile öğrencilerin seslerini doğru kılınması ve sözcüklerin doğru telaffuzunu öğrenmesi ayrıca müzik ile hareket edebilmesi amaçlanmaktadır (Eren, 2010: 18).

Çalışmalar gurup halinde ya da bireysel olarak gerçekleştirilmektedir. Öğrencilerin ilk olarak nefes açma yetisi kazandırılmalıdır. Şarkılar ilk olarak öğretmen tarafından birkaç kez tekrarlanıp ezgisinin öğrencilere gösterilmesi önemlidir. Ayrıca söyleme esnasında jest ve mimiklerin gösterilmesi de önemlidir. Öğrencilerin birlikte başlama, bitirme ve nüans işaretlerini gerçekleştirmede birbirleri ile uyumlu şekilde hareket etmeleri önemlidir. Kulaktan öğretilen şarkı biçimlerinde tümden gelim yöntemi uygulanması gerekmektedir. Zorlu ve uzun şarkılarda ise tümevarım yönteminin kullanımının faydaları gözlemlenmektedir (MEGEP, 2006: 6-7).

Bir başka konu ise şarkı öğretimi konusunda öğrenciler arası rekabetin ve karşılaştırmaların yapılması uygun değildir. Çünkü eğitimin amacı rekabet değil öğrencilerin müzik yetkinliğine sahip olmalarıdır. Ayrıca karşılaştırmalar öğrencilerin ellerinden müzik zevkini almaktadır ve birlikte çalışmanın ayrıca kazanımların önüne geçecektir. Bazı öğrenciler şarkıları diğerlerinden daha çabuk öğrenebilseler de bazıları zorlanabilmektedir ancak birlikte çalışmanın ve tekrarında etkisi ile diğer öğrencilerinde öğrenmesi sağlanacak öğrenen çocuklar için pekişecek ve senkron halinde ortaya doğru kazanımlar çıkacaktır (Sığırtmaç, 2005: 52).

2.4.2.1.5.3 Ses Dinleme ve Ayırt Etme Çalışmaları

Sesin duyularak dinlenmesi, ayırt edilmesi, öğrencilerde çevrelerinin daha iyi tanımlanması ve anlamlandırılmasında ayrıca çevrelerinden daha bilinçli faydalanmalarında ve duydukları sesleri ayırt etmelerinde büyük önem arz etmektedir. Genellikle bu çalışmaların icrasında ses çıkartabilen her cisimden ya da enstrümandan yararlanılabilir. Bunlar arasında müzik aletleri olduğu gibi, atık malzemelerden yapılmış çalgılar, sıra masa gibi tahta malzemeler hatta bazen insan vücudu bile kullanılabilir. Ayrıca bu çalışmalarda öğrencinin sesin kaynağını görmesi engellenerek, duyuşal faaliyetlerinin gelişim sağlanabilmektedir. Sesin konumlandırılması aşağıdan ya da yukarıdan mı geldiğinin öğretilmesi ses kaynağının tahmin ettirilmesi yolu da kullanılabilir (Alpaslan, 2010: 36).

Bu çalışmaların önemli amaçlarından birisi de öğrencilerin dikkat süresinin geliştirilmesidir. Çalışmalarda çeşitli tarzlarda müzik dinletimi klasik müzik ya da

efekt müzik dinletme gibi aktivitelerle gelişim sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca çeşitli hayvan sesleri hatta kendi seslerinin dinletilmesi yollarına da başvurulmaktadır. Bazı eğitimcilerin çalışmalarında müziği resimler ile anlatma yollarına gittiği görülmektedir (MEGEP, 2006: 5).

2.4.2.1.5.4 Müzik Eşliğinde Hareket Çalışmaları

Müzik ile hareket etme becerisi henüz yeni doğmuş bir bebekte bile izlenmektedir. Küçük bir çocukta bu hareketler kendini bir ifade biçimi olarak görülmektedir aynı zamanda kendi varlığını ortaya koyma çabası olarak da adlandırılmaktadır. Çocuklar hareketler ile kendi çevresini tanır ve insanlarla olan ilişkilerini daha kolay kurmaktadır. Bu çocuklar büyüdüklerinde ve eğitim öğretim hayatlarında ise ritmik vücut hareketleri sayesinde güçlü karşılıklar ve kazanımlar elde etmektedirler.

Öğrencilerin beklenen müzikal düşüncenin kazanımı, doğru tempoların ve dinamiklerin kullanılması ve ses perdelerindeki değişikliklerin anlamlandırılmasında müzik eşliğinde hareket çalışmalarının öneminden söz etmek gerekmektedir. Sözü geçen çalışmada öğrencinin müzik kullanımında, görsel sanatlarda, müzik aleti çalma ve sergilemede önemli bir eğitim biçimi olarak kullanılması gözlemlenmektedir. (Ömeroğlu vd., 2006: 8).

Öğrenciler için bahsi geçen sebepler dışında müzik ile hareket ve devinimin önemi aynı zamanda duygularını ifade etme özgürlüğü sağlayabilmesidir. Yetişkinlerin rolü ise onlara bu atmosferi yaratmak olmalıdır. Bu çalışmalarda öğrencilerin öncelik ile kendilerini özgürce ifade edebileceği geniş bir alana ihtiyacı vardır. Müzik ile birlikte hareket ederken aynı zamanda vücudun bütün parçalarından da faydalanmalıdır. Bunlar arasında el, kol bacak, ayak, gibi uzuvlar olduğu gibi aynı zamanda baş, omuzlar, boyun, kalça, bel hatta ağız, kaşlar ve gözler gibi bütün vücut elemanlarından ritmik biçimde yararlanılmaktadır. Bu şekilde vücudun müzik içerisinde nerede ve nasıl hareket etmesi gerektiğini öğrenmektedirler. (Güler, 2008:145).

2.4.2.1.5.5.İşitsel Algı Çalışmaları

İşitsel yeteneğin geliştirilmesindeki en önemli faktör müziktir. Pedagoglar tarafından genellikle müzik yeteneğinin doğuştan geldiği ve çocukluk döneminde geliştirilmesi gerektiğinin öneminden sıklıkla bahsedilmektedir. Pedagoglar gibi Japon keman eğitimcisi Şinici Suzuki de bu eğitimin çocuk gelişiminde olmazsa olmaz bir faktör olduğunu desteklemektedir. (Arslan, 2005: 13).

Eğitimde işitsel algı çalışmaları, öğrencilere seslerin kalınlıkları ya da inceliklerinin ölçülmesi, kavranması ve yenilenmesi yetkinlikleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin sesleri birbirinden ayırt edebilmeleri, müziğin örgeni ve tümcesini tanımada, belenmesi ve anımsanmasında kullanılmaktadır. Seslerin gürlüğünü ve süresini ayırt etme sağlanır. Çalışmalarda öğretmenler bu amaç ile birbirini takip eden iki sesi dinleterek temiz olarak öğrencinin bu sesi çıkartmasını talep etmektedir. Öğrencilerde kolay şarkı öğrenimi için tartım eğitimi ne kadar önemli ise, müziksel işitme eğitimi de en az o kadar önem arz etmektedir. Bu iki teknik müzik eğitiminde birbirlerini tamamlayan ana tekniklerdir. (Uçan vd., 2003: 50).

Yine aynı şekilde çalışmalarda öğretmenler kaset, CD, çalgıları ve ses veren bütün nesnelere kullanma özgürlüğüne sahiptir. Aynı zamanda eğitimciler insan sesinden yararlanılarak elde edilebilecek seslerden de faydalanmaktadır. Seslerin kuvvetli veya hafif oluşu kısılalığı ya da uzunluğu gibi ses farklılıklarının kavranmasında soyut kavramlardan somut kavramlara geçiş için öğrencilerin beden hareketlerini kullanmaları, çizim, şekil gibi görsel sanatlardan yararlanıp betimlemeleri amaçlanmaktadır. (Özçimenli, 2007: 16).

2.4.2.1.5.6. Yaratıcı Hareket ve Dans Çalışmaları

Yaratıcı dansın tanımı müziğin ritmine uyularak gerçekleştirilen ve estetik değer taşıyan, insanların içinden geldiği gibi yaratıcılıklarını kullanmasına olanak sağlayarak düzenli vücut hareketleri sergilemesini sağlayan tekniktir. Müzikli dramatizasyondan, yaratıcı dansı ayıran en önemli özellik ise insanın içinden geldiği gibi gerçekleştirmesidir (MEGEP,2006: 9).

Bu çalışmaların amacı öğrencilerin özgün bir şekilde hareket üretmelerini sağlamaktır. Ayrıca çalışmalar öğrencilere özgür bir şekilde hareket etme imkânı da sağlamaktadır bu sayede kendilerini rahatça ifade etmektedirler. Öğrencileri bu amacında desteklemek için ilk olarak müzik seçimi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca seçilen müziklerin sözlü olması öğrencilerde dikkat kaybına yol açıp sözlere göre hareket sağlayabilmektedir (Sığırtmaç, 2005: 58).

Yaratıcı hareket ve dans çalışmalarında süre tayinide önemlidir. Müzik saatinde uygulandığında sürenin kısa tutulması yani 5 ve ya 6 dakika içinde tamamlanması gerekirken müzik dışında gerçekleştiğinde süre uzatılıp ortalama olarak 7 ve ya 8 dakika civarında seyretmesi saptanabilir. Eğer süre daha uzun tutularak eğitim gerçekleşirse taklitçi yaklaşım ve kendini yineleme baş gösterebileceği gibi aynı zamanda yaratıcı dans amacından uzaklaşır. Genellikle eğitimcilere önerilen ise yavaşlayan yer yer hızlanan paralar seçmeleridir. Bunun nedeni ise hareketten harekete ve durumdan duruma geçişi kavratmak olacaktır (Öztürk, 2004: 82-84).

2.4.2.1.5.7. Müzikli Öykü Oluşturma Çalışmaları

Müzik öyküler, sesler kullanılarak oluşturulan öykülere denmektedir. Öğrencilerin okudukları öyküler hakkında ya da betimledikleri resimler hakkında şarkı söylemeye istekli oldukları görülmektedir. Birçok müzik aleti ve nesnenin de doğada ki bazı seslere benzer sesler çıkarabildiği bilinmektedir. Öğrencilerin kendi hayal güçlerini kullanarak bu seslere eşlik etmeleri amaçlanmaktadır (Sığırtmaç, 2005: 65). Genellikle öykülerde sesler kullanılacağı zaman hikâyeye ara verilmelidir. Eğitiminin seçeceği öykünün ve müzik aletinin hikâyenin hangi parçasında kullanılacağı önceden belirlenmelidir. Ayrıca öğrenciler müzik aleti olmaksızın örnek vermek gerekecek olursa hikâye içerisinde süre gelen bir bebek ağlaması sesini kendi seslerini kullanarak ta çıkarabilmektedirler. Bu sayede müzik öykünün içine katılmaktadır (Güler, 2008: 148-149).

Müzikli öykü oluşturmada kullanılacak müziğin tamamının öğrencilere dinletilmesi gerekmektedir. Müzik belirli bir süre dinletildikten sonra durdurulup öğrencilere neler imgeledikleri sorulmalıdır ve anlatmaları istenmelidir. Bu işlem

müziğin sonuna kadar sürdürülmeli tekrar ettirilerek kavratılır. Ayrıca öğrencilerden kendi hikâyelerini oluşturmaları da istenebilir. Bu çalışmalarda öğrencilerin hikâyelerde vücutsal hareketleri kullanmaları öykü içinde dans etmeleri de eğitimciler tarafından gerçekleştirilen uygulamalar olmaktadır. Bu çalışmalar öğrencilerin yaratıcılıklarını pekiştirir ayrıca hayal dünyasının gelişimini sağlar ve bu hayal dünyasını topluma ifade etmesinde, betimlemesinde katkı sağlar (MEGEP, 2006: 11).

2.4.2.1.6. Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci

Müzik dersi öğretme ve öğrenme aşamasında öğrenciyi temel alan eğitim biçimi ile aynı doğrultudan ilerleyen müzik dersine yönelik olarak Orff, Suzuki, Kodaly, Dalcroze de işbirlikçi öğrenme biçimleri ile birlikte, genel öğretim yöntemlerine de önem vermektedir. Bu öğrenme biçimlerinin tamamı ise aktif öğrenme olarak tanımlanmaktadır. Müzik öğretiminde aktif öğrenme olarak tanımladığımız bu biçimde yöntem ve yaklaşımları ile öğrencilerin yaratıcılığı, özgüveni, vücut dilini kullanımı aynı zamanda doğaçlama ve dansa da yer verilerek etkili öğrenme ortamları yaratılmalıdır (Çevik, 2007: 96). Dersin işlenişinde ayrı bir önem taşıyan faktörler ise dans, oyun ve devinim eksenleriyle ilgili yöntemlerden yararlanılmasına bağlıdır. Bu modelde müzik eğitimi kazanımlarına uygun olarak eğitim gerçekleştirilmektedir (MEB, 2007: 8-9).

Genel olarak müzik eğitiminde nota öğrenimi amaç özelliği taşımaz ancak araç olduğundan söz edilebilir. Bunu ilke temel alınarak eğitim müfredatında nota öğrenimi 4. Sınıftan başlatılmaktadır. Önceki sınıflarda kulaktan şarkı öğretme metodu etkin biçimde kullanılmakta olup ayrıca nota metodu ise ilköğretim süreci boyunca her sınıfta kullanılmalıdır. Öğrencilerin ilerleyen yıllarda, yani ergenlik dönemine giriş yaptıklarında, seslerindeki değişimler de göz önünde bulundurularak, şarkı söyletmekten çok, dinletme metodu aktif olarak kullanılmalıdır. Ayrıca bu dönemde çocukların enstrüman çalmaları ve yaratıcılık eğitimi desteklenmelidir.

İlköğretim müfredatı 1 ve 8 sınıfları arasındaki müzik dersi programında görülmektedir ki elde edilecek faydaların bazıları eğitim öğretim yılı içerisindeki basitten karmaşığa doğru ilerlenmesini sağlamak amacı ile oluşturulmaktadır.

Kazanımların hangisinin bir diğ erinden önce geleceğini müfredatta “Sıralı Kazanımlar” başlığı altında inceleyebiliriz. Sıralı kazanımların işlenmesinde, müfredatta belirtilen önce sonra ilişkisini takip eden sırayla ders işlenmesi büyük önem arz etmektedir. Eğ itimci tarafından yıl içerisine yönelik hazırlanan sıralı kazanımların ne zaman verileceği ise genellikle öğrencilerin yeterlilikleri, şahsi farklılıkları, öğrenme gereksinimleri ve çevresel özellikleri dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Yıllık plan da, eğitim öğretim yılı içerisinde düzenli olarak yayılarak verilmelidir. Kısaca anlatmak gerekirse, sıralı kazanımları takip eden öğretim haftalarında, işlenmesi zorunluluk gerektirmeyen ancak öğrencilerin etkin müzik eğitimi almaları için, kendi içlerindeki önem sırasına dikkat edilerek ders işlenmesidir. Kazanımlar bir başka dersin gidişatında farklı faydalarla ilişkilendirilebilir ve bu sebeple de tekrar işlenebilmektedir (MEB, 2007: 9).

Sıralı kazanımlar dışındaki farklı kazanımlar eğ itim öğretim aşamalarının planlanmasında önem verilmesi gereken konular dikkate alınarak, öğretim yılı içerisinde farklı derslerde yinelenebilir. Ders içi ilişkilendirme yapılarak ve farklı kazanımlarla da sıralı kazanımlar işlenmektedir. Aynı zamanda söz edilen bu sıralı kazanımlar öncelik sonralık ilkesine uyularak ta kendilerini tamamlayan, birbirleriyle bağlantılı birçok kazanım, öğretim ve öğrenme aşamalarının planlanmasında aynı ders işleniş aşamasında da işlenebilmektedirler (MEB, 2007: 9).

Müzik eğitiminde önemli noktalardan bir diğ eri ise farklı öğrenme alanları ile çalma, söyleme ve dinleme alanında uygun olan kazanımlarla, öğretim ve öğrenmenin her aşamasında bütünleşme çalışmaları yapılmalı sağlanan tüm faydaların uygulama aşamasında sürecin gerekli olan, öğretim alanlarının birbiri arasındaki bütünleşmesi sağlanmalıdır. Müzik dersinin amaçlarından biride yaşantıdaki becerilerin yanı sıra faydalı kişilik özellikleri geliştirmeye de dikkat edilmeli, aynı zamanda da diğ er yetkinlikler ile bir köprü kurarak müziğin gerçek yaşamın bir parçası olduğunun her alanda benimsetilmelidir. Müzik dersi programının tartışılması aşamasında ise, gerçekleştirilecek değerlendirme ve ölçmeler farklı ölçütlerin kullanımını kapsayacak şekilde gerçekleştirilmelidir (MEB, 2007: 10).

2.5. İlgili Müzik Öğretim Yöntemleri

Müzik öğretiminde kullanılan aktif öğrenme olarak adlandırdığımız yöntem ve yaklaşımlar gözlemlendiğinde, Kodaly, Orff ve Dalcroze müzik öğretim biçimleri ile karşılaşılmaktadır. Bu öğretim biçimleri kendi aralarında hem farklı hem de ortak özellikler taşımaktadır. Günümüz müzik öğretim esasları, ilk olarak seslerin kendisini, ikinci aşamada isimlerini, daha sonra da sembollerini ve en sonunda da seslerde hâkim olan kaideleri öğrenme ve öğretme prensiplerini Pestalozzi'nin pedagojisi dâhilinde herkes tarafından temel kabul edilip müzik eğitimi almalıdır. Öğretim melodik olurken eğitim ise kulak terbiyesi ile başlayıp insanların kişiliğine önem vermelidir. Pestalozzi'nin öğrencilerinden alman F.Frobel ise oyun ile şarkıyı birleştirmiştir. Çocuk bahçeleri kurmuş ve çocuklarda vücut hareketlerinin ve yürüyüşlerin önemine değinmiş, onlara top oynarken veya yürüyüş halinde şarkılar söyletmiştir. Doktor Montessori' de müzik eğitimine ve öğretimine çok önem vermiştir. Genellikle müzik dersine susma evresi ile başlamıştır ve öğrencilerine gözleri kapalı iken müzik dinletmiştir. Sonrasında ise öğrencilerine birtakım enstrümanlardan çıkan sesleri ayırıştırma, duyduklarını kendi seslerini kullanarak taklit etmelerini istemiştir. Bu şekilde onlara ses hafızası kazandırmış ve kulağı ilk eğitilecek olarak kabul etmiştir. Öğrencilerine hem sese hem de işitmeye yönelik alıştırmalar tavsiye etmiştir. Ayrıca göz eğitimine de önem vermiş, notasyon sembollerine, beş çizgili portreye geçmiş ve öğrencilerini bir piyano eşliğinde yürüterek onlara ölçü terimlerini kazandırmıştır. Öğrencilerine basit temel orkestralar kurdurmuştur (Aktaran: Yönetken, 1952).

Birçok araştırmacıya göre, öğretim biçimleri ile yaptıkları araştırmalarda (Bennett ve Jordan, 1975; Galton ve Simon, 1980) değişik tiplerde “gelenekselci” ve bazı açılardan ise “ilerici” olarak tanımlana bilecek tarzlar var ettiler. Araştırma ile öğrenme ya da keşfederek öğrenme yöntemleri; Montessori, Dewey ve Froebel'in eğitim felsefelerinden türemiş, Piaget ve Burner'in gelişimsel teorileriyle etkisini arttırmıştır. Özetle, öğrencilerin şahsi öğrenme seviyelerine paralel ilerleyebilmesi ve seçtikleri aktiviteleri seçme serbestliğinin olması, bu yolla gerekli prensipleri anlamaları, şahsi kabiliyetlerinin farkına varmaları ve elle tutulur aktiviteler yoluyla “yaparak öğrenmeleri” biçiminde tanımlanabilir. Bir başka açıdan ise öğrencilerin

yalnızca eğiticinin yönergelerini takip etmeleri gerekliliği düşüncesine kesin bir biçimde karşı çıkmaktadırlar. Eğitici, öğrencisine yol göstermelidir. Öğrencinin kazanımları, bilgiyi ve kendisini keşfetmesi, çevresini özgür biçimde deneyimlemesi ve kullanması için rehberlik etmelidir (Aktaran: Otacıoğlu, 2010).

2.5.1. Dalcroze Yöntemi

E.J Dalcroze 1865 senesinde Viyana’da doğmuştur. Müzik öğretmeni olan annesi sayesinde ilk müzik eğitimi almış müzik ile tanışmıştır. Sonrasında ise kendi eğitimine, Pestalozzi’nin okulunda devam etmiştir. Pestalozzi’nin okulu ezberci sistemi reddeden bunun yerine deney-gözlem ve neden-sonuç ilişkisi kurma yöntemlerini tercih eden bir okuldur. Dalcroze henüz on iki yaşında iken Cenevre Koleji’ne ve konservatuara başlamıştır. Sonrasında 1881 senesine oyunculuk, yazarlık ve müzikle ilgilenen bir topluluk olan Belles-Letters topluluğuna dâhil olmuştur. Toplulukta kendi müziklerini yapmış ve aynı zamanda yazdığı oyunları oynamıştır. 1884 senesinde Paris’e gitmiş Leo ve GabrielFaure ile müzik alanında Comedie Francaise isimindeki bir tiyatro grubuyla da oyunculuk çalışmıştır. Ernest Adler’in sergilediği bir tiyatro oyunu için Cezayir’e gitmiş ve orada yardımcı orkestra şefliği yapmıştır. Cezayir’de ölçü ve vuruş sistemleri farklı olan bir müzik dünyası ile tanışmıştır bu sistemi el, kol hareketleri şeklinde yansıtma ihtiyacı hissetmiştir (Özmenteş, 2005).

Cenevre Konservatuvarın’da solfej ve armoni dersleri veren bir eğitimci olarak kariyerine başlamıştır. Dalcroze devrim niteliğindeki önemli etkiler yaratan eğitsel fikirlerinin çoğunluğunu burada verdiği solfej derslerinde test etmiştir (Özal, 2007). 1892 senesinde armoni ve solfej profesörü olan Dalcroze kendi sınıfında bulunan öğrencilerin müzikal algılarında önemli bulgulara sahip olmuştur. Bu bulgular öğrencilerinin müzikal yazabildiklerinin fakat tamda manasıyla bir duyusu fark edemediklerini, müziğin dinamiklerini, zaman algısını kuramadıklarının farkına varmıştır. Bunun üzerine öğrencilerine duyuş çalışmaları yaptırmaya başlamıştır. Cenevre Konservatuvarı’nda piyano alanında eğitimciliğini sürdürürken öğrencilerinin enstrüman çalma konusunda gelişmiş bir tekniğe sahip olduklarını görmüş fakat müzikalitelere sahip olmadığını tespit etmiştir. Onları mekanik olarak tanımlamıştır ve

müziği hissetmediklerinden bahsetmiştir. Bu gözlemleri onu, öğrencilerin gözleri, kulakları ve beyinleri arasında tam bir senkron sağlayamadıkları gerekli olan eşgüdümü gerçekleştiremedikleri kanısına ulaştırmıştır. Bu yüzdende eğitilmesi gereken ilk enstrümanın insan bedeni olduğu kanısına varmıştır (Akkuş, 1998).

Dalcroze'ye göre; “Yöntem sadece sanatın bir aracıdır.” Bu nedenle, müziğin ifadesi için izlenilen bütün teknikler, müziğin önüne geçemez. Hedef olarak önce öğrencilerin müzikal anlamda geliştirmek ve yetiştirmektir. Dalcroze'a göre müzikte en temel unsurlar ritim ve ses konusunda daha yetkin hale gelmenin önemidir. Bu iki temel kavram yaşamın öğretisindeki en gerekli konulardır (Özdemir, 2012).

2.5.1.1. Eurhythmics

Eurhythmics kavramı Dalcroze tarafından kullanılmış ve bugün genel olarak yöntemin tamamını ifade etmekte kullanılmasına rağmen, gerçekte yöntemi meydana getiren üç ana öğeden sadece biridir (Özal, 2007: 92). Eurhythmics, Dalcroze yöntemindeki en önemli öğedir; hareketin sese, sesin de harekete aktararak deneyimlenebileceğini anlatmaktadır (Abramson, 1997).

2.5.1.2. Solfej-Ritmik Solfej (Kulak Eğitimi)

Dalcroze yöntemindeki solfej eğitimi, eurhythmicsle arasındaki bağlantı bakımından benzersizdir. Ses aralıkları arasındaki ilişkiyi belirtmek için insan sesi kullanılmaktadır. Bunu da müzik notasyonu ve teorisi ile bütünleştirir. Solfej; tınların, ses yüksekliklerinin, ölçülerin ve ritmin tanınmasını sağlamaktadır, ayrıca bestelemenin, doğaçlamanın, deşifrenin, nota okumanın ve iç duyuşun gelişmesini de sağlamaktadır (Özal, 2007: 17). Dalcroze yöntemine ait olan solfej, ritmik bir temel gerektirmektedir, müzik ve hareketler arasında bağlantı kurulmasını sağlamaktadır.

2.5.1.3. Doğaçlama

Dalcroze yöntemindeki en mühim öge “doğaçlama” dır. Öğretmenler vurmali bir enstrüman veya piyanoyla doğaçlama yaparlar, öğrenciler de duydukları sesleri hareketler ile ifade ederek doğaçlama yaparlar. Konuşma, şarkı, vurmali çalgılar, hikâye ve el çırpma doğaçlamaya ait araçlardır. Doğaçlama yapma öğrencilerin ifade

özgürlüğü, araştırma ve keşfetme gereksinimlerini giderir ve müziksel ifadenin kendi kendine oluşmasına olanak tanır (Gürgen, 2006: 37).

Söz konusu yaklaşımda doğaçlama; hareketlerin beden üzerinde hissedilmesi ve yönlendirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Dalcroze’de doğaçlama, ilk olarak ritmin anlaşılmasını, çözümlenmesini ve öğrencilerin müzik giderek daha yakından ilişki kurmasını sağlar. Enstrümantal ve bedensel olarak uygulanabilir. Ritmik ve solfej bilgilerini bütünleştirerek öğrencilere ritim, melodi ve armoni halinde bulunan müzik düşünceleri bedenleri ve enstrümanlar ile yaşama geçirebilme imkânı tanır (Cubasch, 2003: 10).

2.5.2. Kodaly Yöntemi

Kodaly yönteminin geliştiricisi Macaristanlı eğitimci, etnomüzikolog ve besteci Zoltan Kodaly’ dir. Söz konusu yöntem aşamalı bir sürece sahiptir. Kültürlere has olan şarkılı oyunlar, halk şarkıları ile doku, ifade, form, tını, armoni, ritim ve modeli öğretimlerine ek olarak nota yazımı, müzik analizi, hareket, nota okuma, müzikal işleme ve şarkı söyleme eğitimlerini de kapsamaktadır. John Curwen’e ait el işaretlerini, Glower’e ait Tonik Sol-fa tekniğini, Cheve’e ait ritim işaretlerini ve de Dalcroze’e ait olan bazı solfej teknikleri kullanılarak üretilen yöntem, müzik eğitimine büyük katkılar sağlamıştır (Chosksy vd., 1986: 57).

Kodaly’e göre (Gürgen, 2006: 33-34);

- Bir dili anlayabilen, konuşabilen ve yazabilen tüm insanlar, müzik dilini de aynı oranda öğrenebilirler.
- Müzisyenlikteki en önemli nokta şarkı söylemektir.
- Etkili bir müzik eğitimi için, eğitimin küçük yaşlardan itibaren verilmesi gerekmektedir.
- Çocuklara aktarılan bir miras olan halk şarkıları çocukların müziksel anadilini meydana getirmektedir. Bu nedenle sonraki dönemlerdeki eğitimleri için bir araç olarak kullanılmalıdır.

- Eğitim sürecinde sadece sanatsal değere sahip müziklerin kullanılması gerekmektedir.

2.5.2.1. Erken Yaşta Müzik Eğitimi

İyi bir müzik eğitiminin verilmesi hedeflendiğinde, çocuklara erken yaşlardan itibaren verilmesi gerekmektedir. Kodaly yöntemi müziğin iyi bir şekilde öğrenilebilmesi için sistematik müzik eğitiminin erken yaşta ve çocuk yuvalarında verilmesi gerektiğinin zorunluluk olduğunu savunmaktadır. İlköğretim dönemi bazı şeylerin öğrenilebilmesi için oldukça geç bir zaman dilimidir. Modern psikolojide de 3-7 yaş aralığının eğitim bakımından ilerleyen yaşlara göre daha önemli olduğu belirtilmektedir. Kodaly şarkı ve oyunun beraber kullanıldığında, çocuklara yaşamlarındaki en önemli mutluluğunu verdiğini belirlemiştir (Uçan, 2003: 11).

2.5.2.2. Oyun İçinde Müzik Eğitimi

Oyun oynayarak müzik öğretmesi yöntemin sahip olduğu en mühim özelliklerden biridir. Kodaly yöntemi kullanılarak eğitilen çocuklar kendini ifade etme zorlukları, içe kapanıklık ve utangaçlık hususlarında kendilerini geliştirirler. Kodaly konuyla alakalı şu ifadeleri kullanmıştır; “Oyun saf insan değerleri taşımaktadır. Oyunlar hayat sevinci ve sosyalliğin gelişmesini sağlarlar. Yetişkinler anaokulunu bitiren çocuklarına oyun oynamalarının artık doğru olmadığını söyleme eğilimindedirler. Anaokulunu bitiren çocuklar da, oyun oynama konusunda teşvik edilmelidir. Böylece insanlar oyun oynamaktan aldıkları hazdan utanmazlar. Oyun süresi uzatılan çocuklar, daha mutlu ve uyumlu bireyler olarak yetişecektir” (Aktaran: Yiğit, 2000).

2.5.2.3. Şarkı Söyleme

Bu yaklaşımda Kodaly tarafından önemsenen bir diğer nokta da “şarkı söylemek” tir. Kodaly konuyla ilgili şunları söylemiştir (Gültek, 2007); “Eğer bir kişi bu eğitimin sahip olduğu temeli bir sözcük ile ifade etmek ister ise, bu sadece şarkı söylemek olabilir. Yer aldığımız makineleşme dönemi insanlar sadece makine olarak

görmemize neden oluyor. Ruhumuzu bu kederden sadece şarkı söylemek kurtarabilir.”

2.5.2.4. Koroda Şarkı Söyleme

Kodaly yönteminde korada şarkı söylemek hem yetişkinlerin hem de çocukların gelişimi üzerinde olumlu etki yaratmaktadır. Beraber söylemek, kişisel gelişiminde hızlanmasını sağlamaktadır. Koroda şarkı söylemek, çocukların bulunduğu topluma ait olma duygusunun ve topluma karşı sahip olduğu sorumlulukların gelişmesini sağlamaktadır. Koristlerden birinin yaptığı hata, diğer çocukların çabalarının bozulmasına neden olacaktır. Korolar toplumdaki bütün yaş gruplarından amatör, öğrenci veya profesyonel müzikseverlerin, müzik ilgilerini aktif bir şekilde yürütebilecekleri en etkin ve uygun müzik etkinliklerini sağlamaktadır (Gültek, 2007).

2.5.2.5. Ana Dilde Müzik Eğitimi

Kodaly, çocukların öncelikle annelerinin dilini, kendi ülkesine ait halk müziğini öğrendiğini söylemektedir. Bu yönetime göre müziğin, çocuklar için maksimum düzeyde çeşitli olması gerekmektedir. Kodaly çocukların kendi ülkelerine ait müzikleri öğrendikten sonra başka ülkelere ait halk müziklerini öğrenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu diller, ait oldukları toplumların karakteristik özellikleriyle alakalı bilgiler sunacaktır (Göğüş, 2009: 93).

2.5.2.6. Okur-Yazarlık

Kodaly bir eğitimci olarak Macar gençlerinin sadece müzik bilincini uyandırmakla sınırlı kalmamıştır. Bununla birlikte müzik yazabilme ve okuyabilmenin şart ve gerekliliklerini de ortaya koymuştur. Kodaly müzik yazma ve okumanın, seçilmiş ufak çaplı bir kitlenin becerisi değil tüm insanların genel kültür ve bilgisinin bir parçası olması gerektiğini belirtmektedir. Notaları okumak da aynı kelimeleri okumak gibi öğretilebilir bir beceridir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Müzikteki teknik yapının gelişimi pentatonik dizilerin kullanımı ve seslendirme yöntemlerinin kullanımıyla garanti altına alınmaktadır. Kodaly bu

hususta şunları söylemiştir; “Yarım sesler olmadığında şarkının söylenmesi daha kolaydır. Dizilerdeki duraklar aynı kalmayacak şekilde pentatonik dizinin, diatonik diziyeye dönüştürülmesi mümkündür. Böylece sesleri bulma becerisi ve müzik algısı daha kolay geliştirilmektedir.

2.5.3. Orff Yöntemi

Orff Schulwerk Carl Orff ve Schoot yayın evlerinin görüşleri sonucunda 1930 senesinde oluşmuştur. Schulwerk belli becerilerin öğrenilmesini sağlayan bir tasarım-taslak anlamına gelmektedir (Koçak, 2005: 32).

“Hareket ve Müzik Eğitimi” olarak ifade edilen Orff Schulwerk; müzik, dil ve hareket ile bütünleşerek “elementer müzik” kavramını meydana getirmektedir. Orff’un sahip olduğu eğitim anlayışında insana ait çok boyutlu davranış ve düşünce yapısı “elementer düzeyde” bir bütün olarak kabul edilmektedir. Eğitimi, insanın tüm yönleriyle bir bütün olduğu yapısına dayandırmaktadır ve bu yapıdaki ana öğelere oturtmaktadır. Ana öğeler ilkel, yalın, ham ve doğal (elementer) öğelerdir. Bunlar Orff’un ifadesiyle “temele aittir”. Eğitimi bu ana öğelerden oluşan “bütünsel yapı” olarak meydana getirir. Eğitimin amaç, içerik ve yöntemlerini bu yapıyla çalışarak tasarlar, belirler ve gerçekleştirir. Böylece “elementer müzik eğitimi” adı verilen olgu ve kavram oluşur (Uçan, 2003: 12).

2.5.3.1. Ritim ve Bedensel Müzik

Orff Shulwerk yöntemindeki en mühim enstrüman insan bedeni, ikinci ise insanın sahip olduğu sestir. Bedene ait herhangi bir parça ile müzikteki mevcut vuruşlar, cümleler ile ifade edilmektedir. İlk başlarda beden, konuşma ve şarkı söyleme ana eşlik enstrümanları olarak kullanılmaktadır (Gürgen, 2006: 41).

2.5.3.2. Şarkı Söyleme

Orff Schulwerk yöntemi insan sesini, keşfedilmesi gerekli olan bir olgu olarak nitelendirmektedir. Çocuklar taklit etmenin ve ağızdan ses çıkarmanın farklı yolları olduğunun farkına varır. Çocuklar sahip oldukları konuşma sesiyle şarkı söyler. Anlamalı olmayan sesler ve kelimeler yetişkinler için de dikkat çekicidir.

Bunların kullanılması müzikal tecrübenin sağlanması için mühim bir adımdır. Sesin bu yolla oyuna dönüştürülmesi, şarkı söylemenin ve konuşmanın ana malzemesinin keşfedilmesini sağlamaktadır (Chosksy vd., 1986: 121).

2.5.3.3. Oyun İçinde ve Birlikte Öğrenme

İnsanların kendilerini rahat ve güvende hissettikleri, korkuya kapılmadan merak ve oyun isteğini karşılayabilen bir ortam oluşturulması “elementer pedagojik deneyimler” in kolaylaşmasını sağlar. Bu noktada insani ilişkilerde özenli davranışların ve değerbilir olmanın önemini altı çizilir. Korku yaratan zaman baskısı, not verme sistemi, rekabet ortamı veya sıkışıklık faktörler oyun ortamının bozulmasına neden olur. Zaman ve mekân belli niteliklerin yaşanabilmesine olanak vermelidir (Cubasch, 2003: 10).

2.5.3.4. Doğaçlama

Duygu ve ruhsal durumlar, hayal gücünün oluşturabileceği veya bedensel hafızada kayıt altına alınmış, hatıralar ve içsel fotoğraflar, dans veya müzik doğaçlamalarının meydana gelme kaynağıdır. Tecrübeler, anlayış ve düşüncelerin sözcükler ile ifade edilip diğer insanlar ile paylaşılması, sezgiler ve duyguların ifade edilebildiği yeni bir dil geliştirilmesine ve zihinsel ileti becerisinin kullanılmasına olanak tanır (Cubasch, 2003: 11).

2.6. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Araştırmanın bu kısmında müzik öğretim programı ve müzik öğretmenleri ile ilgili araştırmalar incelenmiştir.

Köroğlu (2013) “İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar” isimli yüksek lisans tezinde, ilköğretim ikinci kademedeki görev alan müzik öğretmenlerinin 2006 müzik dersi öğretim programı konusundaki görüşleri ve karşı karşıya kaldıkları sorunları incelemiştir. Çalışmada nitel araştırma tekniği uygulanmış ve araştırmada kolaylıkla ulaşılabilen bir örneklem seçebilmek

için Antalya iline bağlı ilçelerde görev alan 14 farklı müzik öğretmenine sorular yöneltilmiştir. Elde edilen verilere görüşme formu ile ulaşılmış, verilerin analiz edilmesinde içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara dayanarak; müziksel bilgi, kavram ve ilkeler konusunda programın yetersiz olduğunu düşündükleri ve kazanımlarda bulunan hususların öğrencilerin seviyelerine uygun hazırlandığı fikrinde oldukları belirtilmiştir. Söz konusu materyallerin öğrenciler üzerinde olumlu etki yarattığı fakat öğretmenlerin görev aldıkları okullarda donanım eksiklikleri ile karşı karşıya kaldıkları belirlenmiştir. Öğretim programındaki etkinliklerin öğretmenler tarafından yeterli bulunduğu ancak ders sürelerinin sınırlı olması sebebiyle verimli bir ders işleyişi sağlayamadıkları tespit edilmiştir.

Kırcıoğlu (2011) “İlköğretim II. Kademe Müzik Öğretim Programı’nın Kazanımlar Boyutunun Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında 2007 senesinde yürürlüğe giren müzik dersi öğretim programının, kazanımlar alt başlığının değerlendirmesini yapılmıştır. Çalışmacının geliştirdiği ilköğretim II. Kademe müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımlar boyutuna ait müzik öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik betimsel nitelikte, ilişkisel tarama modeli ölçek olarak 2009-2010 seneleri arasında Edirne’de görev alan 57 öğretmen üzerinde uygulanmış ve veriler elde edilmiştir. Çalışmada, öğretim dersi öğretim programında yer alan kazanımlara ayrılmış olan sürenin yetersiz geldiği belirlenmiştir. Kazanımlar oluşturulurken, öğrencilerin bölgesel, yerel özellikleri ve kişisel farklılıkları göz ardı edilmiştir. Müzik dersi öğretim programının “çalma-söyleme-dinleme”, “müzik kültürü”, “müziksel bilgilenme ve algı”, “müzikte yaratıcılık” alanlarında yetersiz kaldığı belirlenmiştir.

Sağır (2009) “İlköğretim 6,7,8. Sınıf Müzik Dersinde Elde Edilen Kazanımların Öğrencilerce Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında ilköğretim 6,7,8. Sınıf müzik derslerinde bulunan konuların öğrenciler tarafından ne düzeyde kazanıma çevrilebildiğini araştırmıştır. Bunun için Malatya’nın merkezinde yer alan orta düzeydeki okullarda tüm sınıflardan 90 öğrenciye anket yoluyla 2008 öğretim programında bulunan kazanımlar konusunda sorular yöneltilmiştir. Anket verileri SPSS ile analiz edilmiş ve ulaşılan bulgular grafikler kullanılarak yorumlanmıştır. Ulaşılan sonuçlarda gürlük ve hız adımlarının tanımlanması, İstiklal Marşımızın

söylenmesi, ölçü kavramı, hece bağı ve müziksel terimleri kapsayan hususların yeterli kazanıma çevrilemediği ve temel müzik bilgisiyle alakalı hususlarda öğrencilerin yeterli olmadığı görülmüştür. Ayrıca bu araştırmanın sonucunda programdaki geleneksel müzikler ile ilgili hususların da kazanıma çevrilmesinde eksiklikler mevcut olduğu belirlenmiştir.

Nacakcı (2010) “Müzik Öğretmenlerinin Yeni ilköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri ve Programı Uygulama Yöntemlerinin Belirlenmesi.” İsimli çalışmasında, ilköğretimde görev alan müzik öğretmenlerinin ders işleme tekniklerini belirlemek, yeni kitap ve programlarla alakalı olumlu ve olumsuz fikirlerini tespit etmek amacıyla Doğu Anadolu, Marmara, Ege, Akdeniz, Karadeniz ve İç Anadolu bölgelerinde gören alan 70 müzik öğretmeni üzerinde “Anket ve Yapılandırılmış Görüşme Formu” uygulaması gerçekleştirmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden ve betimsel araştırma tekniklerinden faydalanılan çalışmada, öğretmenlerin müzik programını öğretmen odaklı bilindik teknikler ile uyguladıkları, öğretmenlerin yeni yaklaşımlara dayanan aktif öğrenme tekniklerini yeteri kadar kullanamadıkları, bu tarz ders işleme şekillerini kendilerine bir model olarak aldıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin büyük bir bölümünün öğrencilerinin kişisel farklılıklarını göz önünde bulundurmadığı, kişisel farklılıkları göz önünde bulunduranlarınsa; genellikle enstrüman çalan çok yetenekli öğrencilerine zaman ayırdıkları ve ders haricinde grup ve bireysel çalışmalar yürüttükleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin büyük bir bölümü “Müzik Dersi Kitabı” nın bulunmamasının derslerin uygulanmasında büyük bir eksiklik olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin büyük bir bölümünün kitaplarda yer alan türkü ve şarkıların, düzeye uygun olarak daha güncel türkü ve şarkılar ile değiştirilmesi gerektiği konusunda hemfikir oldukları belirlenmiştir.

Mills (2001) ilköğretim okullarında Müziksel zekânın gelişimini belirlemek için ‘Çoklu Zekâ Kuramı’ na odaklı bir durum çalışması modelini uygulamıştır. Çalışmasını bu amaçlar Florida’da bulunan merkezi bir okulda 54 aile ve 4 öğretmen üzerinde gerçekleştirmiştir. Araştırmacının hazırladığı gözlem ve görüşme formuyla veriler elde edilmiştir. Müzik dersi öğretim programı kapsamında ‘Çoklu Zekâ Kuramı’ na yer veren okullarda bulunan katılımcı öğretmenler kendilerinin müziksel

tecrübe hususunda yetersiz olduklarını ifade etmişlerdir. Bu yetersizliklerin sebebinin dış etkenlerden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Müziksel aktivitelerin bir sınıftaki öğrenme alanını genel olarak iyileştirdiği sonucuna varılmıştır. Bunlarla birlikte katılımcılar ilköğretim müzik eğitiminde verimlilik elde edilebilmesi için, öğrenme etkinlikleri ve etkin öğretim teknikleri arayışındaki müzik öğretmenlerine düşen görevin büyük olduğunu, çocuklardaki müzik tecrübesizlikleri ve güven eksikliği gibi iç etkenlerin program üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bundan dolayı öğrencilerin sürekli olarak müzik yapması ve farklı öğrenme aktivitelerinde yer alması gerektiği ve bir tecrübenin niteliğinin yalnızca bir test puanı ile belirlenemeyeceği konularına dikkat çekilmiştir.

Gencel, Ataman ve Okay (2009)'ın gerçekleştirmiş olduğu çalışmanın amacı, Balıkesir Merkez İlköğretim okullarında görev alan müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayanan müzik dersi öğretim programı konusundaki düşüncelerinin tespit edilmesidir. Araştırmaya ait veriler “Yapılandırılmış Görüşme Tekniği” ile Balıkesir ilinin Merkez İlköğretim okullarında görev alan 10 müzik öğretmenin beyanları sonucunda elde edilmiştir. Gerçekleştirilmiş araştırmada dört ana sonuca varılmıştır. Bu sonuçlardan birincisi, müzik öğretmenlerinin tamamı, yapılandırmacı programın, geleneksel programlara oranla öğrencilere yaşayarak-yaparak öğrenme hakkı verdiğine ilişkin olumlu fikirler belirtmelerine karşın, öğretmenlerin %50'si yapılandırmacı yaklaşımın sahip olduğu kuramsal alt yapıyla alakalı yeterli bilgi sahibi olmadığını belirtmiştir. İkinci sonuçta, söz konusu öğretim programının öğrencilerin müzik dersini zevk alarak öğrenmeleri için büyük imkânlar sunduğunu ortaya koymaktadır. Diğer bir bulgu, değerlendirme süreçlerinin öğrenci ve öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirildiğinin ve yapılandırmacı yaklaşımın öğrencilerin kendini test etmesine imkân sağladığının altını çizmektedir. Son bulguysa müzik dersi öğretim programının uygulanmasına engel olan faktörlerin müzik dersiyle alakalı araç- gereç eksikleri, müzik dersi saatler ve sınıf ortamları olduğunu belirtmektedir.

Polat (2005) ilköğretim ikinci kademeye ait müzik öğretim programının hedeflerine ulaşabilme seviyesine ilişkin öğretmen düşünce ve görüşlerinin belirlenmesi için 65 müzik öğretmeni üzerinde anket çalışması gerçekleştirmiştir.

Araştırmaya ait sonuçlar genel anlamıyla ele alındığında öğretim programının devlet okullarında hedeflerini gerçekleştirmediği, müzik öğretmenlerinin küçük bir kısmının müziğe ait temel öğeleri bildiğini ve müzik yaparken bu öğelere özen gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bunun sebebinin de öğrencilerin alt yapılarının yetersiz oluşu, müzik sınıflarının olmaması, idare, veli ve öğrencilerin sergilediği ilgisiz tutumlar olduğu belirtilmiştir.

Edele (2011) genel programdaki ilköğretim müzik öğretim programlarının gelişimi ismini verdiği araştırmanın amacı Amerika'da uygulanan ilköğretim müzik programının kalitesini belirlemek ve öğretmenlerin bu programları uygulayıp uygulamadığını tespit etmektir. Araştırmada öğretmen gözlemlerinden, öğretmen görüşmelerinden ve öğrenci anketlerinden faydalanılmıştır. Aileleri bilgilendirilerek ve izin alınarak 4.5.6. sınıfa giden farklı okullardaki 84 çocuk araştırmaya dahil edilmiştir. Bu öğrencilere katılımcıların müziksel gelişimlerini belirlemek için 23 soruluk anket uygulanmıştır. Öğretmenlerle olan görüşmelerde farklı okullarda görev alan üç müzik öğretmeniyle 45 dakikalık sürede gerçekleştirilmiş, öğretmenler A, B, C olarak kodlanmışlardır. Görüşmelerin odak noktası programın öğretim etkinlikleri ve öğretmenlerin gereksinimlerini giderip gideremediği konuları olmuştur. Gözlemlerde öğretmenlerden öğretim süreçlerini ne şekilde biçimlendirdikleri konusunda görüşmelere yardımcı olmaları beklenmektedir. Araştırmadan elde edilen mühim bulgulardan yola çıkılarak müzik dersi öğretim programının bütün okullarda birbirlerinden farklı şekilde uygulandığı belirlenmiştir. Öğretim yöntemleri ve öğretmenler tarafından hazırlanan ders planları arasında benzerlik olmadığının altı çizilmiştir. Öğretmenlerin bazıları öğretim programının yerine kendilerine ait yöntemleri kullanmaktadırlar. Bu da okullarda uyumsuzluk yaratmakta, kaliteli müzik eğitimi ve öğrencileri olumsuz olarak etkilemektedir.

Aksu (2007) doktora çalışmasını Erzurum'da rastgele geçilen 21 ilköğretim okulunda gerçekleştirmiştir. Müzik programının amaçlarına ne seviyede ulaştığını belirlemeyi amaçladığı araştırmada survey (tarama) yöntemine yer vermiştir. Araştırmada 22.04.1994' te kabul edilmiş olan 8. Sınıf müzik programında yer alan öğrenme aktivitelerinin işletilmesi ve organizasyonu ile alakalı problemleri belirleyerek, öğrenme programının duyuşsal alan, devinişsel alan ve bilişsel alandaki

hedeflerini birlikte değerlendirmiştir. Bunun için 2005-2006 Eğitim Öğretim senesinde 426 öğrenciye, senesinin başında, dönem içinde ve sonunda tüm alanlar için ayrı ayrı oluşturulmuş form ve testleri uygulamıştır. Bunlarla birlikte informal gözlem yönteminden de faydalanmıştır. Araştırmada ilköğretim 8. Sınıfa ait müzik programının uygulanmasında, öğrenme aktivitelerinin işletilmesinde ve düzenlenmesinde mühim problemlerden birisinin müzik derslerinin, diğer spor ve sanatla alakalı derslerle birlikte, büyük oranda yanlış anlaşılan ders önem basamağında en alt sırada görülmesi ve bunun öğrencilerin ve öğretmenlerin derse olan ilgisini azaltması dikkat çekicidir. Ayrıca öğretim programının duyuşsal alandaki hedeflerine başarıyla ulaştığı fakat öğrencilerin önceki zamanlarda da müzik dersiyle ilgili olumlu düşünceleri bulunduğu ve eğitim öğretim aşamasında da bu düşünceleri sürdürdükleri tespit edilmiştir.

Demirci (2009) “2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğrenci Çalışma Kitaplarının ve Öğretmen Kılavuz Kitabının Uygulamadaki Görünümüne İlişkin Değerlendirilmesi” isimdeki doktora tezinde program kapsamındaki tekniklerin, yöntemlerin, aktivitelerin ve kazanımların başarı seviyesini ve öğrenci çalışma kitapları ve öğretmen kılavuz kitabının uygulamadaki görünümünü tespit etmek için bir çalışma gerçekleştirmiştir. Gözlem gerçekleştirmek için Ankara'nın Yenimahalle, Keçiören, Kazan, Çankaya ilçelerinde bulunan beş farklı ilköğretim okulu seçilmiştir. Gözlemlerin ardından verilerin analiz edilmesi için Anova testine, görüşmelerin analiz edilmesi içinse içerik analizi yöntemine başvurulmuştur. Çalışmanın bulgularına göre; 2006 İlköğretim müzik dersi 6. Sınıfa ait öğretim programının gözlem okullarındaki sonuçlarına göre kazanımlara ulaşabilme düzeyinin büyük oranda başarılı olduğu belirlenmiştir. Müzik dersi öğretimi bakımından öğretmen kılavuz kitabının ve öğrenci çalışma kitabının öğrencilerin düzeylerine uygun ve birbirleriyle uyumlu olarak hazırlandığı görülmüştür.

Yukarıda belirtilen araştırmalara genel olarak bakıldığında programlar ile ilgili olarak genel olarak öğretmenlerin görüşlerine başvurulduğu görülmektedir. Müzik öğretmenlerinin büyük bir bölümünün sorulara birbirleriyle benzer cevaplar vermesi, programla ilgili araştırmalarda da kazanımlara ulaşılma seviyesinin düşük

olduğu ve programın amacına ulaşamadığı sonuçlarına ulaşılması, müzik eğitiminin farklı boyutlarla incelenip, ele alınması gerektiğini gündeme getirmiştir. Bu hususlar göz önünde bulundurulduğu zaman müzik dersi öğretim programının uygulanmasının farklı tekniklerle gerçekleştirilmesinin literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, durum tespitine yönelik tarama modelinde hazırlanmış olup, kuramsal çerçevesi için literatür tarama yapılmıştır.

Araştırma, genel tarama modelindedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2008: 79).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı, Konya ili devlet okullarında görevli 40 müzik öğretmenini kapsamaktadır. Ortaokul 5.sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenleri ile müzik dersi öğretim program uygulamalarına yönelik nitel araştırma kapsamında görüşme yapılmıştır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin 23'ü kadın, 17'si erkektir. Öğretmenlerin çalışmaya katılmasında gönüllülük esas alınmıştır. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların özellikleri tablo1 de gösterilmiştir.

Tablo 1.Çalışma grubunun cinsiyete, eğitim durumuna ve mesleki kıdeme göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans (Kişi Sayısı)
Kadın	23
Erkek	17
Eğitim Durumu	
Lisans	34
Yüksek Lisans	6
Mesleki Kıdem	
1 Yıldan az	4
1-5 Yıl	10
6-10 Yıl	12
11-15 Yıl	7
16-20Yıl	5
21-25 Yıl	1
26-30 Yıl	1

3.3.Verilerin Toplanması

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde araştırmanın problem cümlelerine yanıtlar bulabilmek için yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formunda kullanılmak üzere 12 soru hazırlanmıştır. Bu sorular iki alan eğitimcisi ve bir eğitim bilim uzmanının onayına sunulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular 6 soruya düşürülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formu eklerde verilmiştir (Ek 1).

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda görüşmeci, önceden hazırlanmış soruları sormak ve daha önce hazırladığı konulara veya alanlara sadık kalırken, bu sorular hakkında daha ayrıntılı bilgi almak için ek sorular sormakta serbesttir. Sorular veya konular için belirli bir öncelik atamak gerekli değildir. Görüşme formu, araştırma problemiyle ilgili tüm hususları ve konuları ele almanıza izin veren geliştirilmiş bir yöntemdir. Görüşme yapan kişi, teklifin yapısını ve görüşme sırasındaki soruların sırasını değiştirebilir, bazı öğelerin ayrıntılarını girebilir veya daha fazla sohbet edebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ile birebir görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler, öğretmenlerin uygun olduğu bir zaman diliminde randevu alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların izniyle görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşmeler; 30-45 dakika sürmüştür. Görüşmeler sırasında araştırmanın alt problemlerine yanıtlar bulabilmek için bu soruların haricinde açıklayıcı sorular da sorulmuştur. Görüşmeler sonunda yapılan ses kayıtları değişiklik yapılmadan yazıya geçirilmiştir. Görüşme formları alt problemlere yanıtlar vermek üzere içerik analizine tabi tutulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın alt problemlerine yönelik elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla verilmiştir.

1. 5.Sınıf müzik dersi öğretim programı 5.sınıf müzik dersi için uygun mudur?

Araştırmaya katılan öğretmenlere birinci alt probleme yönelik sorulan soruda 17 öğretmen 5. sınıf müzik dersi öğretim programının uygun olduğunu, 23 öğretmen ise uygun olmadığını söylemiştir.

Programın uygun olduğunu düşünen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için "*İçerik bazında olması gereken konular nelerdir?*"açımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre öğretim programını uygun bulan öğretmenlerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

5 öğretmen, öğretim programının son halinin, programın içeriği açısından başarılı olduğunu söylemiştir. 6 öğretmen öğretim programının içerik bakımından biraz daha zenginleştirilmesi gerektiğini ama bu haliyle de uygun olduğunu belirtmiştir. 2 öğretmen ise öğretim programındaki konuların birbirini takip eden nitelikte olduğunu söylemiştir. 4 öğretmen ise bu konuda uygun olduğunu söyleyerek herhangi bir neden belirtmemiştir.

Programın uygun olmadığını düşünen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için "*İçerik bazında olmaması gereken konular nelerdir?*"açımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre öğretim programının uygun olmadığını söyleyen öğretmenlerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

12 öğretmen kitap içeriğine konu eklenip içeriğin zenginleştirilmesi gerektiğini söylemiştir. 7 öğretmen öğretim programındaki kazanımların güncellenmesi gerektiğini söylemiştir. 4 öğretmen ise 5. sınıf müzik dersi öğretim programına göre içeriğin fazla olduğunu söylemiştir.

Programın uygun olduğunu belirten öğretmenlerden bazılarının açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö7: *“Öğretim programını incelediğimizde konuların sade ve anlaşılır olduğunu görüyoruz. İçeriklerin 5.sınıf öğrencileri için uygun olduğunu söyleyebilirim. Eğlenerek öğrenecekleri bir tarzda hazırlanan bu programda ayrıca Türk Müziği’ ne de yer verilmesi sevindirici bir durum.”*

Ö17: *“İçerik bazındaki Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği örnekleri ve Barış Manço şarkısına yer verilmesi sevindiricidir.”*

Ö29: *“Konular birbirini tamamlayıcı niteliktedir.”*

Ö40: *“Son düzenlenen program başarılı.”*

Programın uygun olmadığını belirten öğretmenlerden bazılarının açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Ö1: *“Öğretim programı dar bir program olarak hazırlanmıştır. Dolayısıyla uygun değildir. Müzik sürekli gelişen ve değişen bir yapıya sahiptir. Konular ise her sene, bir öncekinin tekrarı ya da küçük değişikliklerle ele alınmaktadır. İçerik bazında bu gelişen ve değişen yapıya uyum sağlamalıdır.”*

Ö8: *“Öğretim programı 5.sınıf müzik dersi için yeterli değildir. Kazanılmak istenen konuların yanı sıra oyun, yarışma, dans, drama vb. etkinliklerin de yer alması gerekmektedir.”*

Ö10: *“Meslekte 25.yılım. Bu yıla kadar hem öğretim programı hem kazanımlar olsun çok sıkıntı ile karşılaştım. Özellikle 5.sınıf öğrencileri, kitapta yer alan şarkıları çok basit bulup itiraz etmektedir. Bende dersleri Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği şarkılarından seçerek yapmaktayım.”*

Ö14: *“Daha önceki ders kitaplarını düşünürsek daha uygundur. Mesela beden perküsyonu kazanımlara eklenebilir. Öğrenciler böylelikle eğlenerek öğrenirler. Olmaması gereken konular ise makamlar biraz ağır gelmektedir. Öğrenciler dinleyerek hangi makamda olduğunu anlayamamaktadır.”*

Ö15: *“Ezgiler, ritimler, nota kalıpları güzel anlatılmış. Fakat makamsal bilgilere değinilmiş ve seviyelerinin çok üstünde eserlere yer verilmiştir.”*

Ö16:”Öğretim programı 5.sınıf için uygun değildir. Yıllardır hemen hemen aynı içerikte kazanımlar yer almaktadır. Kazanımlarda olması gereken konular çocukların ilgisine ve popüler müzik kültürüne uygun düzenlenmelidir. Çünkü her geçen gün gelişen teknolojiyle beraber müzik kültürü de değişip gelişmektedir.”

Ö19: “İçerik bazında biraz daha zenginleştirilebilir. Ders kitaplarında yeteri kadar alıştırma(nota) örnekleri yoktur. Hali hazırda olan ders kitabının yetersiz olduğu durumlarda başka kaynaklardan da yararlanma ihtiyacı doğmuştur.”

Ö24:”İçerik olarak biraz daha genişletilebilir. Bazı şarkılar öğrencilerin ses aralıkları için uygun değildir. Derslerde transpoze yaparak bu durumu idare etmekteyim. Olması gereken konular, sesin oluşumu, ses yükseklikleri... yerine Türk müziği çalgıları ve sesleri gibi, kendi müziğimizi vurgulayan öğelere yer verilebilir.”

Ö36:”Kesinlikle uygun değildir. İçerik bazında birçok eksiklikler vardır. Orff konusu kazanımlara eklenebilir. Çünkü çok geniş bir konudur. Orff’un içinde beden müziği, dans, kulak eğitimi, ritim becerisi... gibi müzik dersine olumlu etkisi olacak birçok etkinlik vardır ve bu etkinlikler kazanımlara eklenmelidir.”

Müzik öğretmenleri ile gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda genel olarak ortaokul 5.sınıf kademesinde uygulanan müzik eğitimi programının öğrencilerin gelişim düzeylerine ve seviyelerine uygun olmadığı düşüncesi ağırlık kazanmıştır. İlk kez 2012-2013 eğitim öğretim döneminde uygulanmaya başlayan 4+4+4 eğitim sistemi sonucunda ilkokul kademesinden ortaokul kademesine geçiş yapan öğrencilerin müzik dersinde uyum sorunu yaşadıkları müzik öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde dile getirilmiştir. İlkokul kademesinde müzik derslerinin sağlıklı bir ortamda yürütülmediği anlaşılmış ve ortaokul 5.sınıf kademesine geçiş yapan öğrenciler müzik derslerinde bu temel eksiklikler nedeniyle uyum sorunları yaşamaktadırlar. Bu doğrultuda müzik dersi öğretim programında yer alan konular öğrencilerin seviyelerine göre ayarlanmalı, içerik bakımından daha temel bilgilerle desteklenerek güncellenmeli, zenginleştirilmelidir.

2. 5.Sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan konular, şarkıların türü, içeriği ve ses aralığına uygun mudur?

Araştırmaya katılan öğretmenlere ikinci alt probleme yönelik sorulan soruda 16 öğretmen 5.sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan konuların, şarkıların türü ve içeriği bakımından ses aralığına uygun olduğunu, 24 öğretmen ise uygun olmadığını söylemiştir.

Öğretim programında yer alan konuların şarkıların türü ve içeriği bakımından ses aralığına uygun olduğunu düşünen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için *“Bu etkinlikler öğrencinin ilgi ve becerisi aktifleştirecek şekilde planlanmış mıdır?”*açımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre öğretim programında bulunan kazanımlara öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

6 öğretmen, öğretim programının içeriğinde bulunan şarkıların güncellenmesi gerektiğini söylemiştir. 2 öğretmen öğretim programında bulunan bazı konuların tekrarlama gerektirdiğini belirtmiştir. 4 öğretmen, öğretim programının öğrencilerin ilgi ve becerisini aktifleştirecek şekilde planlandığını belirtmiştir. 1 öğretmen, öğretim programının, öğrencilerin ilgisini çektiğini söylemiştir. 3 öğretmen ise 5.sınıf müzik dersi öğretim programının, şarkıların türü, içeriği ve ses aralığına uygun olduğu söyleyerek herhangi bir neden belirtmemiştir.

Öğretim programında yer alan konuların şarkıların türü ve içeriği bakımından, ses aralığına uygun olmadığını düşünen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için *“Bu etkinlikler öğrencinin ilgi ve becerisi aktifleştirecek şekilde planlanmamış mıdır?”*açımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre öğretim programının uygun olmadığını söyleyen öğretmenlerin bu soruya vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

5 öğretmen, öğretim programındaki şarkıların türüne tepki göstermişlerdir. 2 öğretmen, öğrencini gelişiminin sınırlı kaldığını belirtmiştir. 4 öğretmen, şarkıların öğrencilerin ses aralığına uygun olmadığını söylemiştir. 2 öğretmen öğrencilerin sıkıldığını söylemiştir. 9 öğretmen öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun olmadığını söylemiştir. 1 öğretmen, kitapta yer alan bazı şarkıların öğrencilerin

seviyelerinin üzerinde olduğunu belirtmiştir. 1 öğretmen kılavuz kitabın içerik olarak uygun olduğunu belirtmiştir.

Öğretim programında yer alan konuların şarkıların türü ve içeriği bakımından ve ses aralığına uygun olduğunu söyleyen öğretmenlerin açıklayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö6: *“Programda yer alan konular uygundur. İlgisi ve becerilerini aktifleştirecek şekilde planlanmıştır.”*

Ö7: *“Gayet uygun bir öğretim programı hazırlanmıştır.5.sınıf seviyesindeki bir öğrencinin rahatlıkla anlayacağı içerikler mevcut olup, seçilen eserler hem türü bakımından hem içeriği bakımından uygun olup, öğrencilerin ses aralıklarını zorlamayacak niteliktedir. Öğretim programını incelediğimizde öğrencinin ilgisini çekecek bir şekilde planlanmış olduğunu görüyoruz.”*

Ö17: *“Öğrencilerin ilgisini çekecek seviyede düzenlenmiştir.”*

Ö18: *“Öğrencilerin seveceği türde ezgilere yer verilmiştir.”*

Ö39: *“Son olarak gelen müfredat ve klavuz kitap güzel.”*

Öğretim programında yer alan konuların şarkıların türü ve içeriği bakımından ses aralığına uygun olmadığını söyleyen öğretmenlerin açıklayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Ö8: *“Şarkıların türü ve içeriği belirli gün ve haftalara uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Bazı şarkıların ses aralığı geniş olduğu için çocuklar söylemekte zorlanabilmektedir. Öğretim programında oyun, yarışma vb. etkinliklere hiç yer verilmemesinden dolayı öğrenciyi aktifleştirecek şekilde planlanmamıştır.”*

Ö10: *“Uygun değildir. Öğrencilerim derslerde “hocam bu şarkıyı sevmedik” gibi buna benzer cümlelerle, şarkıların türü ve içeriğine tepkilerini gösteriyorlar. Onların ilgi ve becerisini aktif tutma işi tamamen benim üzerimde. Sınıfın ilgi ve becerisine göre etkinlikleri ben düzenlemekteyim.”*

Ö12: *“Bazı şarkılardaki ses aralıklarının, çocukların ses aralığını aşan bir yapıda olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden bu yapıdaki şarkılar yerine çocukların*

gelişimine uygun ses aralığında farklı şarkıların kullanılması doğru bir adım olacaktır. İlgisi ve becerileri de bu durumla doğru orantılı ilerleyecektir.”

Ö16: *“Öğretim programında yer alan konular şarkıların türü ve içeriği bakımından bazı şarkılarda uygun değildir. Mesela kitapta yer alan ‘Haydi Biliniz’ şarkısı çocuklara çok basit gelmektedir. Daha çok okul öncesi için uygundur. Makam müziklerinde ise bu durumun tam tersi oluşmaktadır. Ses aralıklarına uygun olmayan şarkılar vardır. Genellikle öğrencilerin ilgi ve becerisini aktifleştirmemektedir.”*

Ö24: *“Öğrencini ilgi ve becerisini aktifleştirebilmek için daha çok onların ilgisini çekebilecek güncel türkü ve şarkılara yer verilmelidir diye düşünüyorum.”*

Ö25: *“Öğrencinin gelişimi sınırlı kalıyor. Kazanım havuzu geliştirilebilir.”*

Ö27: *“İlk kez müzik dersiyle tanışan öğrenciler için uygun olmadığını düşünüyorum. Özellikle ses aralığı için uygun değildir.”*

3. Fiziki ve mimari yapı, müzik dersinin işlenmesi için yeterli midir?

Araştırmaya katılan öğretmenlere üçüncü alt probleme yönelik sorulan soruda 5 öğretmen fiziki ve mimari yapının, müzik dersinin işlenmesi için yeterli olduğunu, 35 öğretmen ise yeterli olmadığını söylemiştir.

Fiziki ve mimari yapının, müzik dersinin işlenmesi için yeterli olduğunu söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için *“Fiziki yapı yeterli ise neler var?”* açılımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre fiziki yapıyı uygun bulan öğretmenlerin, nelere sahip oldukları, bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

1 öğretmen, okulunda müzik sınıfı olduğunu ve sınıfında bulunan tek kişilik masalı sandalyelere sahip olduğunu, dolayısıyla fiziki ve mimari yapıyı yeterli bulduğunu söylemiştir. 3 öğretmen müzik sınıfının olmamasının, diğer bütün eksikliklerden daha önemli olduğunu belirtmiştir. 1 öğretmen ise yetersiz yapılarda kendi hazırladığı materyalleri kullandığını söylemiştir.

Fiziki ve mimari yapının, müzik dersinin işlenmesi için yetersiz olduğunu söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için *“Fiziki yapı yetersiz ise nelere ihtiyaç duyuyorsunuz?”* açılımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna

göre fiziki yapıyı yetersiz bulan öğretmenlerin, nelere ihtiyaç duyduklarını belirttikleri bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

35 öğretmen müzik sınıfının olmadığını ve bu problemin dersi olumsuz bir şekilde etkilediğini belirtmiştir.

Fiziki ve mimari yapının, müzik dersinin işlenmesi için yeterli olduğunu söyleyen öğretmenlerin, açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö12: *"Benim okulumda kullandığım bir müzik sınıfım var. Sınıfımı görsel olarak öğrencilerimle, elimizden geldiği kadar renkli hale getirebildik."*

Ö24: *"Müzik dersliğimiz var bu yüzden diğer okullara göre şanslı olduğumu düşünüyorum. Çünkü birçok devlet okulunda müzik dersi sınıflarda yapılıyor. İhtiyaç duyduğum tabii ki çok fazla şey var ama onları karşılamak mümkün değil. Sınıfımın olması yeterli."*

Ö34: *"Müzik dersliğim var ama uygulama alanımız dar. Fiziki açıdan ihtiyaç duyduğum şeyler, yaptığımız çalışmaları görsel açıdan sergileyebileceğimiz panolar, yaptığımız enstrümanları muhafaza edeceğimiz dolaplar olabilir."*

Ö40: *"Müzik atölyesi ve dersliği var ama müzik sınıfı diğer sınıflardan farklı olmalıdır. Müzik derslikleri, özellikle akustiği (ses yalıtımı) iyi olan bir sınıf olarak inşa edilmelidir."*

Fiziki ve mimari yapının, müzik dersinin işlenmesi için yetersiz olduğunu söyleyen öğretmenlerin, açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö4: *"Fiziki ve mimari yapı yetersizdir.40 kişilik sınıflarda ders yapmak çok zor oluyor. Sınıflar dar. Müzik dersi de zaten sesle yapılan bir ders. Kalabalık olunca sınıf yönetimi de zor oluyor."*

Ö7: *"Bir müzik dersinin verimli bir şekilde işlenmesi öncelikle fiziki yapının uygun olmasıyla doğru orantılıdır. Normal bir sınıfta müzik dersinin yapılması çokta uygun olmayacaktır. Bunun için her okulda müzik dersi için bir salon şarttır. Bu gibi*

durumlar öğrencinin daha istekli bir şekilde o derse ve yapılan çalışmalara katılımını sağlar.”

Ö8: *”Öncelikle her okulda müzik sınıfının olması gerekir. Çalıştığım okulda müzik sınıfı bulunmamaktadır. Buna bağlı olarak ders yaptığım sınıflarda ses yalıtımı olsa çok daha iyi olur.”*

Ö11: *”Elbette ki bir müzik sınıfının olmayışı verimi düşürmektedir. Meslekte 20.yılıma çalışırken öğrencilerin %50 sinin son derece yetenekli olduğu, fakat okulunun alt yapı sorununun (ses yalıtımlı bir müzik sınıfı, üzerinde porte çizgisi olan tahta, tek kişilik sandalyeler...) bu yetenekleri ön plana çıkarmada olumsuz etkiler oluşturduğunu görmekteyim.”*

Ö14: *”Yıllardır kendi imkânlarımla oluşturduğum bir sınıfta müzik dersi yapıyorum. İhtiyaç duyduğum o kadar çok şey var ki, özellikle müzik aletleri olsa ders daha aktif bir hale gelir. Bu eksiklikleri kendim karşılıyorum. Öğrencilerimle sınıfımızı güzelleştirmek için etkinlikler yapıyoruz. Hem öğreniyor hem de eğleniyoruz.”*

Ö16: *”Müzik dersliği okulumuzda mevcut değildir. Fiziki yapı yetersiz olunca diğer eksiklikler şu an için tarafımdan önemsenmemektedir.”*

Ö21: *”Her okulda olması gereken belirli donanım ve materyallerle desteklenmiş bir müzik sınıfı olması lazım. Özellikle köy okullarında bırakın sınıfı enstrüman olarak kullanılacak çubuk ve sopalardan başka bir şey yok.”*

Ö23: *”Yeterli değil normal bir sınıf ortamında ders yapılıyor. Okulun müzik sınıfı yok. Müzik sınıfının olması öğrencileri daha çok motive edeceği için öncelikle müzik sınıfının olmasını daha sonra ise kendi yaptığımız enstrümanları sergileyeceğimiz ve kullanacağımız rafların olmasını, isterdim.”*

Ö26: *”Klasik sınıf ortamı günümüzde birçok ders için uygun olmadığı gibi özel bir derslik gerektiren müzik dersi için de uygun değildir. Müzik dersliklerinin pano ve görsellerle göze, ses sistemleri ve her çeşit çalgılar ile kulağa hitap etmesi dersin amacına hizmet etmesi adına çok büyük bir önem taşımaktadır.”*

Ö32: "Okulumuzda müzik dersliği yoktur. Fiziki yapı da yetersizdir. İhtiyaç duyduğum şey, her şeyden önce bir sınıf..."

Ö39:" Müzik sınıflarının olmayışı, enstrüman ihtiyacı, velilerin ve idarecilerin ilgisizliği... Her okulda müzik dersliği mutlaka olmalıdır. Bunun yanında enstrümanların yerleştirileceği dolapların olması da sınıfın havasını değiştirecektir."

4. Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklikler bulunmakta mıdır?

Araştırmaya katılan öğretmenlere dördüncü alt probleme yönelik sorulan soruda 37 öğretmen müzik dersinde kullanılan araç-gereç ve materyallerde eksikliklerin bulunduğunu, 3 öğretmen müzik dersinde kullanılan araç-gereç ve materyallerde eksikliklerin bulunmadığını belirtmiştir.

Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklikler bulunduğunu söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için "Bu eksiklikler öğretim programının kazanımlarını karşılamakta olumsuz etkiler doğurmakta mıdır? Ve hangi kazanımlarda bu eksikliklerin olumsuz etkileri ile karşılaştınız? Bu eksiklikleri nasıl telafi ediyorsunuz?" açılımlı sorusu sorulmuştur. Buna göre araç-gereç ve materyali eksik bulan öğretmenlerin, bu eksikliklerin kazanımlara nasıl bir etkisi olduğunu açıklayan bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

22 öğretmen, müzik dersinde kullanılan araç-gereç ve materyallerdeki eksikleri kendi imkânları ile telafi ettiğini söylemiştir. 4 öğretmen kazanımları karşılamak için ritim çalgılarına ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. 3 öğretmen araç-gereç ve materyal eksikliğinden kaynaklanan sorunları gidermek için bilgisayar ve projeksiyona ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. 3 öğretmen müzik sınıfının olmamasının, diğer bütün eksikliklerden daha önemli bir sorun olduğunu söylemiştir. 1 öğretmen materyal eksikliği olduğunu, bu eksikliği ise kendini sürekli geliştirerek dersleri farklı aktivitelerle zenginleştirerek giderdiğini belirtmiştir. 1 öğretmen eksiklikleri telafi edebilmek için eşlik sazına ihtiyaç duyduğunu söylemiştir. 1 öğretmen çalgı eksikliğinin sorun oluşturduğunu belirtmiştir. 1 öğretmen

kazanımların eksikliklere göre düzenlenmesi gerektiğini söylemiştir. 1 öğretmen ise bu soruya cevap olarak herhangi bir neden belirtmemiştir.

Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklikler bulunmadığını söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için “*Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklik yok ise, kazanımları karşılarken nelere sahipsiniz?*” açılımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre araç-gereç ve materyali eksik bulunmayan öğretmenlerin, müzik dersi kazanımlarına nasıl işlediklerini açıklayan bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

3 öğretmen müzik dersinde kullanılan araç-gereç ve materyallerde eksikliklerin bulunmadığını, sınıflarında kazanımları karşılamaya yönelik enstrümanlara sahip olduklarını söylemişlerdir.

Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklikler bulunduğunu söyleyen öğretmenlerin, açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö1: “*Bu konuda çok fazla eksiklik vardır. Kazanımlar zaten materyal eksikliğine göre düzenlenmiştir. Bu ise dersin kalitesini düşürmektedir. Aslında bu durum ülkemizde sanata verilen değeri göstermektedir. Velilerin ve öğrencilerin müzik dersine ait görüşleri genelde boş ders gibi algılanmaktadır. Yıllardır müzik dersinde sınav yapıp, müzik dersinde diğer dersler telafi edilmektedir. Bu da öğrencilerin derse, Ders değil de bir eğlence olduğunu düşünmelerine sebep olmaktadır. Öğrencilere bu bilinci kazandırmakta bizlere düşmektedir. 7 yıllık öğretmenlik hayatımda beni en çok bu bilinç yormaktadır. Her öğrenci müzik kabiliyetine sahip olmasa da, bu dersinde diğer dersler gibi önemini anlaması gerekir. Toplum olarak eğitimi, müzik eğitimi diye ayırmamalı ve nasıl diğer dersler ders saatinde veriliyorsa bu derste öğrencinin mezuniyetine kadar verilmelidir. Böylece her öğrenci müzik konusunda hem teoriksel hem de uygulamada kendini geliştirebilir. Duyuşsal yönden gelişen öğrenciler diğer derslerinde ve toplum yaşantısında daha başarılı olurlar. Başında da söylediğim gibi eksiklikler çok*

fazladır. Müzik sınıfı olmayan, araç-gereci olmayan bir okulda kazanımları yapmak ta oldukça zordur.”

Ö4:” Eksiklikler var. Melodika dediğimiz enstrüman ortalama 50 lira... Köy okulunda aldırılmıyorsun melodikayı. Programda daha çok söylemeye yönelik kazanımlar olmalı.”

Ö7: “Birçok okulda müzik dersi için yeterli araç-gereç ve materyal bulunmamaktadır. Bunlardan en önemlisi, öğrencilerin yakından ve dokunarak tanımaları gereken çeşitli enstrümanlardır. Kitapta ya da akıllı tahtada 2 boyutlu olarak gösterilen görseller, öğrencilerin bir enstrümanı ya da farklı bir müzik materyalini tam olarak anlayamadıkları kanaatindeyim. En azından Türkiye’de bulunan enstrümanların birer örneğinin okulların demirbaş listesine eklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Böylelikle birçok kazanımı bu şekilde karşılamış oluruz.”

Ö8:“Okulda ritim çalgıları bulunmamaktadır. Bu da öğretim programının “5.B.5 Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.” Kazanımını olması gerektiği gibi işleyememeye sebep doğurmaktadır. Evde yoğurt kovaları ve su şişelerinden yaptırduğım ritim çalgılarıyla telafi ediyorum.”

Ö9:“Kesinlikle araç-gereç eksiklikleri bulunmaktadır. Öğretmen eşlik enstrümanını temin etmelidir. Eşlik enstrümanı olmaması durumunda kazanım tam olarak uygulanmamaktadır. Ayrıca maddi durumu olmayan öğrenciler, blok flüt, melodika tarzı aletleri temin edememektedir. Bu ise öğrencinin çalgısı ile seslendirmesi gereken kazanımlara büyük engeldir. Soyut olarak kalmamalı, somut olarak uygulanmalıdır.”

Ö10:”Ulaşılabilir materyallerle ders yapıyorum. Mesela bardak, kaşık kullanıyorum. Beden ritmi yaptırıyorum. Bilgisayar yardımı ile karaoke şarkılar söyletiyorum.

Ö11: “Müziksel yaratıcılık konusunda ritim çalgılarının eksikliğini atık malzemelerle gidermeye çalışıyoruz.”

Ö16: “Önce müzik sınıfı daha sonra hoparlör, daha sonra projeksiyon... mutlaka olmasını düşündüğüm araç ve gereçlerdir. Şarkıları öğretirken sağlıklı dinletmek ve görsellerden faydalanmak gerekir. Öğrencinin ilgisini aktif tutabilmek

önemlidir. Hemen hemen tüm kazanımlarda, eksikliklerden kaynaklı sorun yaşamaktayım.”

Ö19:”Derslerde öncelikle etkileşimli tahtayı faal olarak kullanıyorum. Araç-gereç ve materyal eksiklikleri tabii ki oluyor. Genellikle blok flütü enstrüman olarak kullanıyorum. Ayrıca bir enstrüman öğretebilmem için, okulun fiziki şartları oldukça yetersiz. Şartlar müsait oldukça bu eksiklikleri kendi hazırladığım ve çocuklara fayda sağlayacağına inandığım müzik dersi dökümanları ile karşılamaya çalışıyorum.

Ö24:”Olumsuz etkiler doğurmaktadır. Mesela “müziklerdeki farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder” kazanımı, herhangi bir ritim çalgısı olmadığı için amacına ulaşmamaktadır.”

Ö26:” Önce bir sınıf daha sonrada araç-gereç ve materyallerle ders daha uygun bir ortamda yapılabilir. Bu eksikliklerde tabii ki olumsuz etkiler yaratır. Bu eksiklikleri telafi ederken zorluklar yaşıyorum. Kendi enstrümanımızı yaratarak ve çoğu zaman kalem ya da sert cisimlerle masaya vurarak telafi etmeye çalışıyorum.”

Ö31: ”Öğrencilere pratikte gösteremediğimiz detaylar oluyor. Özellikle enstrümanını kendi temin edemeyen öğrencilerde notaları ve sesleri algılamakta zorlanırken bu tarz eksiklikler için sınıfta kendimde öğrencilere enstrüman çalışıyorum ve eşlik ediyorum.”

Ö32:” Böylesine etkinliğe açık bir dersin en önemli eksikliğidir araç-gereç. Bu eksiklikleri tahta kaşıkla, yoğurt kovalarından yaptığımız davullarla gidermeye çalışıyoruz.”

Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklikler bulunmadığını söyleyen öğretmenlerin, açıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö5:” Müfredata göre herhangi bir eksiklik yok. Akıllı tahta ve bazı cihazlarla ihtiyacımızı karşılıyoruz. Çocuklara da melodika ve flüt yeterli oluyor.”

Ö6:”Materyallerde sıkıntımız yoktur.”

Ö40: "Maddi açıdan maliyeti düşük enstrümanlar alınmış. Kısıtlı da olsa hiç yoktan iyidir diye düşünüyorum."

5. Müzik dersi için ayrılan süre öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli midir?

Araştırmaya katılan öğretmenlere beşinci alt probleme yönelik sorulan soruda 5 öğretmen müzik dersi için ayrılan sürenin öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli olduğunu, 35 öğretmen ise yeterli olmadığını söylemiştir.

Müzik dersi için ayrılan sürenin, öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli olduğunu söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek "*Bu kazanımlar bu süre içerisinde veriliyor mu? Bu kazanımlar müzik dersi için ayrılan sürede verilebilecek kazanımlar mı ve bu kazanımlar başarıya ulaşıyor mu?*" açılımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre müzik dersi için ayrılan sürenin, öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli olduğunu söyleyen öğretmenlerin, kazanımları başarıya ulaştırmada nasıl bir etkisi olduğunu açıklayan bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Müzik dersi için ayrılan sürenin yeterli olduğunu söyleyen 5 öğretmende kazanımları bir ders saatinde yapabildiklerini belirtmişlerdir.

Müzik dersi için ayrılan sürenin, öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli olmadığını söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek "*Bu kazanımlar bu süre içerisinde neden verilemiyor? Bu kazanımlar müzik dersi için ayrılan sürede neden verilemiyor ve bu kazanımlar başarıya neden ulaşmıyor?*" açılımlayıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre müzik dersi için ayrılan sürenin, öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli olmadığını söyleyen öğretmenlerin, kazanımları başarıya ulaştırmada, nelere ihtiyaç duyduklarını açıklayan bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

33 öğretmen müzik dersi için ayrılan sürenin yetersiz olduğunu, ders saatinin iki saat olması gerektiğini belirtmiştir. 2 öğretmen ise müzik dersi için ayrılan sürenin, bir ders saati olmasını yetersiz bulup, ders saatinin kazanımlara göre farklılık gösterdiğini söylemiştir.

Müzik dersi için ayrılan sürenin, öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli olduğunu söyleyen öğretmenlerin, açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö3: *“Kazanımları bir ders saatinde verebiliyorum. Başarıya ulaştığını düşünüyorum.”*

Ö11: *“Bu konuda kendimi şanslı hissediyorum. Çünkü 1 saat normal, 2 saat seçmeli olmak üzere 3 saat derse girmekteyim. Kazanımlardan mümkün olduğunca başarı elde ediyoruz.”*

Ö12: *“Aldıkları eğitim verimli ise ders saatinin çok önemli olduğunu düşünmüyorum. Önemli olan ders saatini dolu dolu geçirebilmek.”*

Ö40: *“Bence yeterli. Fazlası sıkıyor. Yeni nesil, icra etmekten çok dinlemeyi seviyor gibi.”*

Müzik dersi için ayrılan sürenin, öğrencinin müziksel gelişimi için yetersiz olduğunu söyleyen öğretmenlerin, açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö1: *“Yetersizdir. Öğrencilerin derse olan ilgileri, dersin ortasında tam üst seviyeye ulaşmışken ders bitiyor. Bazı kazanımlar veriliyor, bazıları ise diğer derse kalıyor.”*

Ö5: *“Tabii ki yeterli değil. Bir ders saatinde ne verebilirsiniz ki... Ne konular yetiştiriyor ne de pekiştiriyor. Şarkı mı öğretelim, enstrüman mı çaldıralım? Hele ki uygulamalı sınav yapmak bir ders saatinde mümkün değil.”*

Ö7: *“Günümüzde müzik dersleri biraz daha ikinci plana atıldığı için haliyle müzik dersi için ayrılan süre kısıtlı oluyor. Bu durum öğrencinin müzik gelişimi için çokta yeterli olmamaktadır. İstenilen kazanımların elde edilmesi için daha uzun bir süre gerekmektedir. Bazı kazanımlara iki ders saati yeterli olurken, bazıları için de 6 saat ve üstünde bir zaman gerekebiliyor. Kazanımların bir kısmı başarıya ulaşıyor ama öğretim programında yer alan tüm kazanımların elde edilmesi o eğitim yılı içinde çokta mümkün değildir.”*

Ö9:"Bireysel eğitim olmadığı ve sınıfların kalabalık olduğu göze alınacak olursa bu süre hiç yeterli değildir. Kazanımlarda başarıya ulaşmak oldukça güçtür."

Ö10:" Yeterli değildir. 40 dakikada öğrenciye şarkıyı yazdıracak mısın? Şarkıyı öğretecek misin? Şarkının nüanslarını mı öğreteceksin? En az iki saat olmalıdır ders süresi. Kazanımlar amacına ulaşmıyor."

Ö18:" Müzik dersi açısından iki saatlik bir süreç olumlu sonuç verecektir. Zira ilk saat kazanımlara ayrılırken, ikinci saat müziğe yönelik etkinliklerle desteklenerek bu alanda ilgi ve bilgi birikimi kazanmaları sağlanmalıdır."

Ö23:"Dersin teorik kısmını hızlıca anlatmam gerekiyor. Sonrasında parçaya geçebiliyorum ya da melodika , flütü çalmaya zaman kalmıyor."

Ö27:" Bir ders saati çocukların öğrenmesi ve müzikten alacağı keyif için yetersizdir. Kazanımları yetiştirmek için uğraşıyorum ama çocuklar dersi bir rahatlama, keyif alma olarak görmüyor ve ilgileri azalıyor."

Ö29:"Bu süre tabii ki de uygun değildir. Kazanımlar sindire sindire değil, yüzeysel bir şekilde veriliyor. Başarıya ulaşması için ödevler ve ders dışı ilgi gerekiyor."

Ö39:"Kesinlikle ders saati yetersiz kalmaktadır. Derse karşı motivasyon ve güdülenme, derse hazır hale gelme geniş bir süre almaktadır."

6. Öğrencilerin 5.sınıf müzik öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademedeki aldıkları müzik eğitiminin nasıl bir etkisi vardır?

Araştırmaya katılan öğretmenlere altıncı alt probleme yönelik sorulan soruda 7 öğretmen öğrencilerin 5.sınıf müzik dersi öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademedeki aldıkları müzik eğitiminin olumlu bir etkisi olduğunu, 33 öğretmen ise olumsuz bir etkisinin olduğunu söylemiştir.

Öğrencilerin 5.sınıf müzik dersi öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademedeki aldıkları müzik eğitiminin olumlu bir etkisi olduğunu söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için "Birinci kademedeki alınan müzik eğitiminin, ikinci kademedeki müzik eğitimine

olumlu etkileri nelerdir? açılıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre birinci kademede alınan müzik eğitiminin, ikinci kademede alınan müzik eğitimine nasıl bir etkisi olduğunu açıklayan bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

7 öğretmende birinci kademede iyi bir müzik eğitiminin alınmış olduğunu söylemişlerdir.

Öğrencilerin 5.sınıf müzik dersi öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademede aldıkları müzik eğitiminin olumsuz bir etkisi olduğunu söyleyen öğretmenlerin vermiş oldukları cevabın nedenini belirlemek için *"Birinci kademede alınan müzik eğitiminin, ikinci kademedeki müzik eğitimine olumsuz etkileri nelerdir?"* açılıcı sorusu sorulmuştur. Buna göre birinci kademede alınan müzik eğitiminin, ikinci kademede alınan müzik eğitimine hangi olumsuz nedenlerin sebep olduğunu açıklayan bu soruya, vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

29 öğretmen birinci kademede iyi bir eğitimin alınmadığını belirtmiştir. 4 öğretmen ise, bu durumun birinci kademede müzik dersi yapan sınıf öğretmenleriyle doğru orantılı olduğunu söylemiştir.

Öğrencilerin 5.sınıf müzik dersi öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademede aldıkları müzik eğitiminin olumlu bir etkisi olduğunu söyleyen öğretmenlerin, açılıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö7: *"Birinci kademede alınan müzik eğitiminin ilerleyen kademelere mutlaka etkisi olumlu bir şekilde yansiyacaktır. Örneğin 1.kademede görmüş olduğu bir enstrümanı tanımada ya da yazmış olduğu müziksel bir yazıyı 2.kademede tekrar yazması o öğrenci için sorun olmayacaktır. Yani kısaca bu anlamda tecrübe kazanan öğrenci ilerleyen kademelerde müziğe ve müzik dersine karşı olumlu bir tutum sergileyecektir.*

Ö14: *"Öğretmene göre değişebileceğini düşünüyorum. Benim ilkokul öğretmenim mandolin çalardı ve sürekli yeni şarkılar öğretirdi. Hâlâ o şarkıları hatırlıyorum."*

Ö28: "1.kademede sevdilir ders ve öğretmen. Piyano eşlikli şarkı öğretiminde kulak gelişir. Ritme göre söylemesi gerektiği kavratılır. 2.kademede artık bu temelin üzerine güzel bilgiler inşa edilebilir."

Ö36:"Birinci kademedede müzik dersini sınıf öğretmenleri yaptığı için, öğretmenin müzik bilgisi ve becerisi ile doğru orantılıdır. Eğer öğretmen bir enstrüman çalıyor ise öğrencilerine çalıp söyleterek müzik konusunda öğrenciler biraz da olsa bilgi sahibi olurlar."

Öğrencilerin 5.sınıf müzik dersi öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademedede aldıkları müzik eğitiminin olumsuz bir etkisi olduğunu söyleyen öğretmenlerin, açılımlayıcı sorulara vermiş oldukları yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Ö1:"Olumsuz etkisi vardır. Müzik konusunda bilinçsiz bir toplum, müzik dersine karşı da olumsuz düşüncelere sahiptir. Bu düşüncede ilkokulda sınıf öğretmenleri sayesinde başlar ve devam eder."

Ö3:"Olumsuz etkileri vardır. Genellikle öğrenciler 5.sınıfta müzik dersiyile ve müzik öğretmeniyle ilk kez karşılaşmaktadır."

Ö5:"Öğreciler hiçbir şekilde müzik dersi görmeden ortaokula geliyorlar. Böylelikle yeni tanıştıkları müzik dersine adapte olmakta zorlanıyorlar. Biraz da olsa temel eğitim verilmeli. Ortaokulda da devamı gibi olacağından, diğer derslerle aynı etkiyi gösterebilir."

Ö10:"Sınıf öğretmenleri müzik dersi müfredatını uygulamadıkça sorun var demektir. Sınıf öğretmeni müzik dersinde matematik, Türkçe vb... derslerini işliyorlar ve 5.sınıfa gelmiş bir öğrenciye konular ağır geliyor. Temelleri olmadığı için de öğretmen çok zorlanıyor."

Ö11: "Okulların çoğunda 1.kademeden gelen öğrencilerin alt yapısı eksiktir. Çünkü birinci kademedede öğretmenler müzik, resim, beden eğitimi yerine matematik vb. dersleri yapmayı daha uygun bulmaktadır."

Ö16: "Öğrenciler müzik dersinin öneminin ve içeriğinin farkında değillerdir."

Ö17: “Müzik becerisi olup ta, 1.kademede müzik dersi, sınıf öğretmeni tarafından yapılan bir öğrenci, 2.kademeye geçtiğinde enstrüman çalma vb. konularında ise geç kalmış olabiliyor.”

Ö18: “İkinci kademeye gelen öğrenciler, birinci kademedен yeterli düzeyde eğitim almadan gelmektedirler. Dolayısıyla ilk olarak birinci kademedeki eğitim genel olarak verilerek sonrasında ikinci kademenin konuları aktarılıyor.”

Ö21: “En az sınıfın %90 ‘ı bomboş bir şekilde gelmektedir. İlkokulda alması gereken bilgi ve kazanımları hiçbir şekilde almayarak bize gelmektedir. Bunun tek çözümü yeterli altyapıyı sağlayarak ilköğretim müzik derslerine, müzik öğretmenlerinin girmesidir.”

Ö24: “Çoğu öğrenci 1. Kademede müzik dersi konusunda bilinçsiz olarak 5.sınıfa başlamaktadır. Müzik dersini sadece şarkı söylemek olarak görmektedirler. Bu yüzden sıfırdan dersin önemi vurgulanıp, içeriği hakkında bilgiler verilmektedir. Bu da 1.kademede alınan müzik eğitiminin, genelde 2.kademede alınan müzik eğitimine olumsuz etkisinin olduğunun göstergesidir.”

Ö39: “Birinci kademede devlet okullarında genellikle ders yapılmamaktadır. Çalıştığım ortaokuldaki öğrencilerimin çoğu ilkokulda neredeyse hiç ders yapmamıştır. Yapılmış olsa bile alan bilgisi yetersiz olan sınıf öğretmeni birkaç şarkı ezberletmekten öteye gidemez diye düşünüyorum.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümde alt problemlerin sıralamasına göre yol izlenmiştir. Ortaokul 5. Sınıf kademesinde derse giren müzik öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim program uygulamalarına yönelik karşılaştıkları problemlerin sonuçlarına yer verilmiş, önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt probleminden elde edilen bulgulara göre; Öğretmenlere, 5.sınıf müzik dersi öğretim programının, müzik dersi için uygun olup olmadığı sorularak, müzik öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Katılımcılara içerik bazında olması ya da olmaması gereken konuların neler olduğu sorulmuştur. Müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun, müzik dersi öğretim programının, müzik dersi için uygun olmadığını bildirdikleri ve içerik bazında birçok eksiklik buldukları görülmüştür. Müzik öğretmenleri; müziğin değişen ve gelişen bir yapıya sahip olduğunu dolayısıyla içerik bakımından, bu değişen ve gelişen yapıya uyum sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Kazanımlardan makamlar konusunun kaldırılarak, Orff konusunun eklenmesini, böylelikle öğrencilerin beden müziği, dans, ritim becerisi vb. gibi konularla dersi daha aktif bir şekilde geçirecekleri görüşünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Koroğlu (2013)'nin “İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar” isimli yüksek lisans tezi çalışmasında, gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda öğretmenler, mevcut öğretim programını, kazanımlarda yer alan temel bilgilerin öğrencilerin seviyelerinin üstünde olduğu ve şarkıların ses aralıklarının, öğrencilerin ses aralıklarına uygun olmadığı düşüncesiyle yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Saydam (2017)' in “Yeni Müzik Müfredatı Üzerine...” isimli çalışmasında, 5. sınıf öğretim programında yer alan “Müziksel Algı ve Bilgilenme” kazanımlarında, her sınıfın kazanım ve açıklamaları bölümünün en başında dinleme-söylemeyle birlikte “çalma” ve “müziksel devinim” kazanımlarının yer almadığı;

öğrenme alanları ve süreleri tablolarında çalma ve devinim kazanımlarına yer verilmediği ancak kazanım ve açıklamaların devamında müziksel devinimi içeren etkinliklere yer verildiğini belirtmiştir. Bu çalışma ise öğretim programında yer alan kazanımların, müzik dersi için uygun olmadığı görüşünü destekler niteliktedir.

Sonuç olarak; müzik dersi öğretim programının içerik olarak yeniden düzenlenmesi, öğrencilerin müzik dersi ile ilk kez bu kademedeki karşılaştıkları düşünülerek daha temel bilgilere ve uygulamalara dayalı içeriklerle zenginleştirilmesi, kazanımların güncel ve kendi müziğimizi yansıtacak değerler doğrultusunda düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt probleminden elde edilen bulgulara göre; 5. Sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan konuların, şarkıların türü ve içeriği bakımından öğrencilerin ses aralıklarına uygun olup olmadığı öğretmenlere sorularak, öğretmenlerin bu konudaki görüşleri alınmıştır. Aynı zamanda öğretmenlere, bu etkinliklerin öğrencinin ilgi ve becerisini ne derece aktif tutup tutmadığı da sorulmuştur. Müzik öğretmenlerinin bir kısmı kazanımlarda yer alan şarkıları, öğrencilerin ses aralığına uygun bulmalarına rağmen, öğrencilerin ilgi ve becerisini aktifleştirecek düzeyde olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu ise, hem şarkıların öğrencilerin ses aralıklarına uygun olmadığı hem de öğrencinin ilgi ve becerisini aktifleştirmede olduğu görüşünde oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada uygun olduğu görüşünü bildiren öğretmenler, genellikle öğretim programının son halini başarılı bulduklarını söylemişlerdir. Uygun olmadığını düşünen öğretmenler ise öğretim programındaki şarkıların türünün öğrencileri sıkıttığını ve müziksel gelişimlerini sınırladığını düşünürken, güncel şarkılara yer vererek öğrencilerin ilgilerini aktif tutabilecekleri görüşünü belirtmişlerdir. Öğrencilerin ilk kez bu kademedeki müzikle karşılaştıkları düşünüldüğünde ise hem kazanımlarda yer alan şarkıların türünün içerik bakımından, öğrencilerin ses aralığına uygun olmadığı hem de öğrencinin ilgi ve becerisini aktifleştirecek etkinliklere çok az yer verildiği sonucuna ulaşmıştır.

Tanyeli (2007) “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşler” isimli yüksek lisans tezinde, öğrencilerin müzik dersine yönelik bazı

olumsuz davranışlar sergilediklerini, bunun sebebi olarak ise müzik dersi öğretim programında yer alan kitaplarda, öğrencilerin seviyelerine ve yaşlarına uygun şarkılara yeterince yer verilmediğini belirtmiştir. Buna göre Tanyeli (2007)'nin yapmış olduğu araştırma ile bu araştırma sonucu paralellik göstermektedir.

Güçlü (2009)' nün “Müzik Öğretmenlerinin Çocuk Şarkılarına Yönelik Görüşlerinin İlköğretim 6. Sınıf Müzik Öğretim Programı Kapsamında Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde, müzik ders kitabında yer alan şarkıların öğrencilerin ses aralıklarına uymadığını, müzik dersi kazanımlarında yer alan çocuk şarkılarının, öğrencilerin müzik beğenisi üzerinde bir etki unsuru olmadığını ve bu şarkıların öğrencilere duygusal açıdan hitap etmediği sonucunu belirtmiştir. Ayrıca müzik kitabındaki çocuk şarkılarının belirli bir ses eğitimi planı dahilinde basitten zora doğru sıralanması gerektiğini söyleyerek, öğrencilerin ses aralığına uygun şarkılara yer verilmesi gerektiğinin önemini vurgulamıştır. Bu durum ise yapılan araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Kulah (2007)'in “İlköğretim İkinci Kademedeki Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi” isimli yüksek lisans tezinde, müzik ders kitapları hazırlanırken şarkı içeriğinin, öğrencinin gelişim dönemi ve ses özellikleri dikkate alınarak oluşturulması gerektiğini ayrıca öğrencilerin dikkatini çekebilecek şarkıların seçilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Umuzdaş ve Levent (2012) “Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri” isimli makalesinde, katılımcıların ders kitaplarında yer alan şarkıların nitelik ve seçimi ile ilgili olumsuz görüşlerini belirtmişlerdir. Buna göre ilköğretim müzik öğretmenleri, ders kitaplarını şarkı sayısı bakımından yetersiz bulmakta ve kitabın işlevini sorgulamaktadırlar.

Sonuç olarak, 5.sınıf müzik dersi kazanımlarında yer alan şarkıların türü ve içeriğinin, öğrencinin ses aralığına uygun olmadığı, öğrencilerin ilk kez bu kademedeki müzik dersi ile karşılaştıkları düşünüldüğünde, şarkıların türünden önce, öğrenciye, sesini doğru kullanarak şarkı söyleme becerisinin kazandırılması, daha sonra ses aralığına uygun şarkılarla seviyenin geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu sayede öğrencilerin ilgi ve becerisi aktifleşerek dersten keyif alma olgusu da gerçekleşebilir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminden elde edilen bulgulara göre; Fiziki ve mimari yapının müzik dersinin işlenmesi için uygun olup olmadığı öğretmenlere sorulmuş ve öğretmenlerin bu konu hakkındaki görüşleri alınmıştır. Müzik öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun, fiziki ve mimari yapıyı yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğu müzik sınıfının olmadığını, 40 kişilik sınıflarda ders yapmanın çok zor olduğunu, müzik sınıfının dışında birçok eksikliğin bulunduğunu ama en önemli ihtiyacın müzik sınıfı olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Herhangi bir sınıfta, sosyal etkinlik olarak değerlendirilen müzik dersini işlemenin doğru olmadığını savunan öğretmenler, ses yalıtımlı müzik sınıfı, tek kişilik masa ve sandalyeler, porte çizgili yazı tahtası, enstrümanları yerleştirmek için raflı dolaplar, öğrencilerin çalışmalarını sergileyecekleri panolara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Tanyeli (2007), “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri” isimli yüksek lisans tezinde ilköğretim kademesinde derse giren müzik öğretmenlerinin, müfredatta yer alan konuların pekiştirilmesinde karşılaştığı problemleri araştırırken, fiziki şartların müzik dersini işlemede yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Umuzdaş ve Levent (2012)’ in “Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri” isimli makalesinde, fiziki ve mimari yapının yetersizliğinin, ilköğretimde müzik dersinin işleyişini olumsuz etkilediği düşüncesi belirtilmiştir. İlköğretim kademesindeki çocuklarda farklı tür zekâları geliştirebilmek için işitsel ve görsel donanımı olan bir müzik dersliğine ihtiyaç duyulduğunu söylemiştir.

Sonuç olarak, müzik sınıfı diğer derslerin yapıldığı sınıflardan her anlamda farklı olmalı ve öğrenciyi, sosyal bir ders olan müzik dersine karşı güdülemelidir. Öğrencilerin teorik bilgilerin yanı sıra uygulama yapacakları bir alana ihtiyaçları vardır. Fiziki ve mimari yapı bu anlamda oldukça önemlidir. Okulların çoğunda müzik dersliğinin olmamasından dolayı öğretmenlerin, dersi amacına uygun gerçekleştiremedikleri söylenebilir. Müzik sınıfından sonra ise sınıflara, tek kişilik masa ve sandalyeler, teknolojik araç-gereçler, enstrümanların muhafaza edileceği

raflı dolaplar, dizekli yazı tahtası eklenerek öğrencilerin derse katılımı sağlanıp, öğrenmeye olumlu etkilerinin olacağı söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt probleminden elde edilen bulgulara göre; Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklik olup olmadığı ve bu eksikliklerin kazanımları karşılamada ne gibi sonuçlar doğurduğu, araç-gereç ve materyal eksikliği var ise nelere ihtiyaç duyulduğu sorularak, öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu birçok eksikliğin olduğu görüşünü bildirmişlerdir. Araştırmanın yapıldığı bazı okullarda öğrencilerin eğitimine katkıda bulunacak ve dersin etkin bir şekilde yapılabilmesine fayda sağlayacak olan piyano, ritim çalgıları, bilgisayar, projeksiyon vb. bu tür materyallere sahip olmadıkları açıktır. Çoğu öğretmen ise bu eksiklikleri bardak, tahta kaşık, yoğurt kovalarından yaptırarak davullar vb. ile karşılamaya çalışırken, bazıları ise beden müziğini tercih etmişlerdir. Maddi imkânsızlıklar sebebi ile tüm sınıfa melodika ya da blokflüt aldırmanın zorluğundan da bahsetmişlerdir. Bu sebeple kazanımları karşılamada zor olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bütün bu eksiklikleri kendi imkânları doğrultusunda çözmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Bu durum ise öğretmenlerin ders işleyişine ve hedeflerini gerçekleştirmelerine engel olmaktadır.

Canbay (2007)'in "İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı "Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür" Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi" isimli doktora tezinde, müzik öğretmenleri ile müzik eğitim programları hakkında, okulların fiziksel durumunun ve araç-gereç sıkıntısının, bir süre boyunca program birimlerinin işleyişinde önemli problemlere neden olduğunu belirtmiştir.

Öztopalan (2007)'in "İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar ile Devlet Okullarının 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlar ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki" isimli yüksek lisans tezinde, müzik dersinde kullanılan araç ve gereçlerin, temel müzik öğretiminde çok büyük rolü olduğunu belirtmiştir. Özellikle ses, ritim gibi soyut kavramları içeren müzik dersine, öğrencinin ders araç ve gereçlerini kullanarak müzik yapabilme zevkini yaşamaması, onun yaratıcılığını ön plana çıkararak, kendisini rahatlıkla ifade edebilme fırsatı verecektir. O yüzden müzik dersine yönelik araçların (marakas, zil, çelik üçgen,

metelefon, piyano vb.) bulunması öğrencilerin müzik dersine karşı tutumlarını olumlu yönde geliştirebilir. Bu çalışma, araç-gereç ve materyal eksikliğinin kazanımları gerçekleştirilmede sorun teşkil ettiğini destekler niteliktedir.

Sarı (2014) “Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri” isimli yayınlanmış yüksek lisans tezinde, müzik dersliklerinin fiziki şartlarında yenilikler yapıldığı takdirde ve ders için gerekli teknolojik donanım ile müzik araç-gereç eksiklerinin giderilmesi; müzik odası olmayan okullarda gerekli donanıma sahip müzik odalarının kurulması; müzik derslerinde öğrencilerin ilgilerini çekecek yöntemlerle müzik dersi işlenmesi; müzik derslerinde ya da yapılan aktivitelerinde müzik dinletileri yapılması konularında uygulanacak her yenilikçi adımın, öğrencilerin müzik dersine ilgilerini artıracak başlıca çalışmalar olduğunu belirtmiştir.

Sonuç olarak, araç- gereç ve materyali olmayan bir müzik sınıfında ders işlemek, teorik olarak öğrenmeyi sağlarken uygulama yapılamadığı için pekiştirme bakımından yetersiz kalacaktır. Bu durum ise öğrencinin müziksel gelişimi için olumsuz etkilere sebep olacaktır. Özellikle kazanımları karşılamak için hem duyarak hem de hissederek (dokunarak) öğrenmenin, öğrenciler üzerinde kalıcı öğrenmeye sebep olacağı ve ders sonrasında da, müziğin etkisinde kalarak, varsa ilgilerini ortaya çıkaracakları söylenebilir.

Araştırmanın beşinci alt probleminden elde edilen bulgulara göre; Öğretmenlere müzik dersi için ayrılan sürenin, öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli olup olmadığı ve kazanımların bu sürede verilip verilmediği sorularak, görüşleri alınmıştır. Bir ders saatinin, kazanımları gerçekleştirirken başarıya ulaşıp ulaşmadığı da araştırılmıştır. Bu soruya verilen cevaplar sonucunda öğretmenlerinin büyük bir kısmının bir ders saatini yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ilk kez müzik dersi ile karşılaştıklarını düşünüldüğünde, kazanımları karşılamak için temeli olmayan öğrenciye bir ders saatinin yetmediği ortaya çıkmaktadır. Öğretmenler görüşlerinde, öğrencilerin derse hazırbulunmuşluklarının ve güdülenmelerinin bile zaman aldığını, bu ders saatinde kazanımlarda yer alan konuları başarıya ulaştırmak için, yazmanın ve etkili öğrenme için pekiştirmenin de olması gerektiğini, bunu ise 40 dakikalık zaman dilimine sığdırmanın zor olduğunu

belirtmişlerdir. Bu bağlamda elde edilen sonuçlara göre, kazanımların belirlenen ders saatinde ve konuların bütün olarak, bir ders saatinde etkili ve verimli işlenmesinin, içinde bulunulan koşullarda uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ders süresinin iki saate çıkarılması düşüncesinde hemfikir oldukları belirlenmiştir.

Canbay (2007: 151) “İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinde, müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurmuştur. Bu bağlamda elde edilen sonuçlara göre “belirtilen konuların belirlenen ders saatinde ve ünitenin bir bütün olarak istenilen zaman diliminde etkili ve verimli bir biçimde işlenmesinin mevcut koşullarda mümkün olmadığı” sonucuna varmıştır.

İlköğretim müzik öğretmenlerinin müzik dersinde karşılaştıkları sorunlar ve nedenlerine yönelik Tanyeli (2007)’nin “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri” isimli yüksek lisans tezinde, müzik dersi öğretim programındaki konuların pekiştirilmesine yönelik yapılan etkinliklerde, ders saati süresinin, öğrencilerin müziksel gelişimlerini gerçekleştirmesi bakımından yetersiz bulunduğu, ders süresinin haftada en az 2 saat olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öztürk (2006)’ün “İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Müzik Eğitimi ve Sorunları” isimli kitabında, müzik ders saatinin haftada 3 saate çıkarılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca müzik dersinin sabah ilk saatlerde değil, ara saatlerde ve son saatlerde yapılmasının hem öğretmenler hem de öğrenciler tarafından daha iyi olacağını ifade etmiştir. Şarkı söyleyebilmenin ses için en uygun olduğu saatlerin, ara saatler veya son saatlerin olduğunu düşünmektedir. Bu görüş de araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Umuzdaş ve Levent (2012)’in “Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri” isimli makalesinde, müzik dersi için ayrılan süresinin yetersiz olmasının, her öğretim düzeyinde, ders için tespit edilen bir sorun olduğunu belirtmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmelerde, ders süresinin yetersiz olma sebebi olarak, 1- öğretmenin dersin ilk dakikalarında yaşadığı sınıf yönetimi probleminin, zaman yönetimi problemine dönüşmesi, 2- kalabalık sınıfta öğrenim

gören çok sayıda öğrenci ile ders saati içinde etkinlik yürütülememesi ifadeleri bildirilmiştir.

Kulah (2007) “İlköğretim İkinci Kademedeki Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi” isimli yüksek lisans tezinde, ilköğretim ikinci kademedeki, haftada bir saat olan müzik dersinin süresinin, haftada iki saate çıkarılmasının ve derslerin 3. 4. 5. ve 6. saatlerde yapılmasının daha doğru olacağını belirtmiştir.

Sonuç olarak, 5.sınıf müzik dersinin, ders süresinin kazanımlarını tam anlamıyla işleyebilmek ve öğrencilerin müziksel gelişimlerini gerçekleştirebilmek açısından yetersiz kaldığı, ders saatinin haftada en az iki saat olması gerektiği söylenebilir. Böylelikle müzik dersinin haftada iki saat olan diğer dersler gibi hem kazanımların dolu dolu gerçekleşeceği hem de müzik dersinin öğrencinin uygulama yaparak da kendini geliştirebileceği bir ders niteliğine geleceği söylenebilir.

Araştırmanın altıncı alt probleminden elde edilen bulgulara göre; Öğrencilerin 5. sınıf müzik dersi öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademedeki aldıkları müzik eğitiminin, ikinci kademedeki aldıkları müzik eğitimine nasıl bir etkisi olduğu, bu durumun müzik eğitimine olumlu ya da olumsuz yansımalarının nasıl olduğu öğretmenlere sorularak, öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bu soruya vermiş oldukları yanıtlara dayanarak, birinci kademedeki alınan müzik dersinin tam anlamıyla yapılamamasından dolayı, ikinci kademedeki alınan müzik eğitimine olumsuz etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin çoğu, birinci kademedeki derse giren sınıf öğretmenlerinin, müzik dersinde genellikle kendi derslerini (Türkçe, Hayat Bilgisi, Matematik vb.) işlediklerini, dolayısıyla öğrencilerin 5.sınıfta alacakları müzik dersine herhangi bir alt yapı olmadan geldikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu görüş ise birinci kademedeki alınan müzik eğitiminin önemini belirtmektedir.

Sağlam (2004)’ in “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Müzik Dersi İkinci Devre Öğretim Programına İlişkin Görüşleri” isimli yüksek lisans tezinde, ikinci kademedeki verilen müzik dersinin verimli olabilmesi için öğrencinin birinci kademedeki sağlam

temellerle gelmesi gerektiğini ve bu noktada sınıf öğretmenine büyük rol düştüğünü belirtmiştir. Birinci kademe öğrenciye müzik dersinin amaçlarının anlatılması gerektiğini, müzik dersinin yalnızca şarkı söylemekten ibaret olmadığını kavratılması gerektiğini ifade etmiştir.

Umuzdaş ve Levent (2012), ilköğretim müzik derslerine, sınıf öğretmenlerinin değil, müzik öğretmenlerinin girmesi gerektiğini, sınıf öğretmenin müzik dersine yönelik tutumu, bilgi ve özyeterlik düzeyi yüksek olduğu sürece bu durumun bir sorun oluşturmayacağını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak, birinci kademenin yaş aralığının, müzik dersi kazanımlarını gerçekleştirebilmek için uygun olduğu ve küçük yaşta alınan eğitimin, öğrencinin ileride alacağı müzik eğitimi için bir basamak niteliği taşıdığı söylenebilir. Bu düşünceden yola çıkarak, birinci kademe sağlam temeller ile alınmış bir müzik eğitiminin ardından, ikinci kademe alınacak müzik eğitimi için hem daha kolay öğrenme hem de istenilen müziksel gelişim sağlanabilir.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öneriler;

- Öncelikli olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca ilgili okul idareleri tarafından tahsis edilmesi gereken müzik sınıfları oluşturulmalıdır. Oluşturulan müzik sınıflarının ses yalıtımlı inşa edilmesinden sonra, dizekli yazı tahtası, enstrümanların zarar görmesini engelleyecek raflı dolap, teknolojik araç-gereçler, tek kişilik masa ve sandalyeler ile zenginleştirilip, öğrencilerin müzik dersine daha aktif ve etkili katılımları sağlanabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı'nca ilgili okul idareleri tarafından enstrüman desteği sağlanarak eksiklikler giderilmelidir. Müzik derslerinde kullanılmak üzere orff çalgıları, org ya da piyanodan en az biri ile müzik dersleri desteklenmelidir.
- Müzik dersinde hedeflenen kazanımlarının gerçekleştirilebilmesi için ders saati süresi haftada en az iki saate çıkarılmalıdır.
- İlköğretim birinci kademe müzik derslerine, müzik öğretmenleri girmelidir.

KAYNAKÇA

- Abramson, M. R. (1997). *Rhythm Games For Perception & Cognition*. Alfred Music Publishing.
- Akdoğu, O. (1995). Müziksel Yozlaşmanın Türk Toplumuna Etkileri. *Orkestra Aylık Müzik Dergisi*(264).
- Akkuş, D. (1998). Müzik Eğitiminde Dalcroze Yöntemi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksu, C. (2007). 2006 İlköğretim Müzik Programının Temel Özelliklerinin ve Programın Uygulanma Şartlarının Öğretmen Görüşleri Desteğinde İncelenmesi. *Yayınlanmış Doktora Tezi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksu, C. (2010). *Türkiye'de Eğitim Müziği*. İstanbul: Bemol Müzik Yayınları.
- Alkaya Yener, Y. (2011). Müziğin Çocuklar ve Yaşlılar Üzerindeki Etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 119-124.
- Alparslan, U. (2010). Okulöncesi Öğretmenlerinin Aldıkları Müzik Eğitimi Doğrultusunda Uygulamakta Oldukları Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri ve Karşılaştıkları Problemler. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aras, T. (2010). 2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı İçerisinde Yer Alan "Müziksel Algı ve Bilgilenme" ile "Müziksel Yaratıcılık Öğrenme" Alanları Arasındaki İlişkisel Durumun Değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Arslan, A. (2005). *Müziğe Başlarken*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Aykaç, N. (2009). *Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Natural Kitap Yayın Dağıtım.
- Canbay, A. (2007). İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı "Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür" Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi.

Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Chosky, L., Woods, D., Gillespie, A., ve Abramson, R. (1986). *Teaching Music in He Twentieth Century.* New Jersey: Prentice Hall Inc.

Cubasch, P. (2003). Elementer Müzik Veya Müzik ve Hareketle Bedensel Eğitim. *Orff Info Dergisi*, 10-11.

Çevik, B. D. (2007). Müzik Öğretim Yöntemlerinden Orff Müzik Öğretisine Genel Bir Bakış. *BAÜN FBE Dergisi*, 9(1), 95-100.

Çiçek, S. (2000). *Eğitim Fakülteleri ve Sınıf Öğretmenleri İçin İlköğretimde Müzik.* Bursa: Ezgi Kitabevi.

Demirci, B. (2009). 2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi.* Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirci, B. (2009). 2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi. *Doktora Tezi.* Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirel, Ö. (2009). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme.* Ankara: Pagem Akademi.

Demirel, Ö. (2010). *Eğitim Sözlüğü.* Ankara: Pagem Akademi Yayınları.

Demirel, Ö. (2011). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme.* Ankara: Pagem Akademi.

Edele, C. (2011). Improving Quality of Elementary Music Programs Through Common Curriculum. *Unpublished Master's Thesis.* USA: State University of New York Masters of Curriculum and Istruction.

Erden, M. (2011). *Eğitim Bilimlerine Giriş.* Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Eren, E. (2010). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Eskioğlu, İ.(2003). Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik. *İnönü Üniversitesi Sempozyumu*. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Galton, M., ve Simon, B. (1980). *Inside the Primary Classroom*. London: Routledge.
- Gedikli, E. (2007). *Okul Öncesi Müzik Etkinlikleri Eğitimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Gencel Ataman, Ö., ve Okay, H. (2009). İlköğretim Müzik Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yönelik Görüşleri (Balıkesir İli Örneği). 8. *Ulusal Eğitim Sempozyumu*. Balıkesir.
- Göğüş, G. (2008). İlköğretim I. Kademe Müzik Eğitiminde Öğretmenin Etkinliği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 369-382.
- Göğüş, G. (2009). *Müzik Öğretimi ve Yöntemleri*. Bursa: Star Ajans Mat.
- Güler, N. (2005). *Müzikle Çocuk Eğitimi*. Eskişehir: Hepsicoocuk Yayınları.
- Güler, N. (2006). Okul Öncesi Öğretmenlerin Müzik Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumları ve Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gültek, B.(2007). Zoltankodaly ve Kodaly Yöntemi. 04.02.2019 tarihinde www.muzikegitimcileri.net adresinden alındı
- Gürgen, E. (2006). Müzik Eğitiminde Yaratıcılığı Geliştiren Yöntem ve Yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(12), 33-89.
- Hoffer, R. C.(1983). *Introduction to Musix Education*. California: Wadsworth Publishing Company.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N.(2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kırcioğlu, H. T. (2011). İlköğretim II. Kademe Müzik Dersi Öğretim Programı'nın Kazanımlar Boyutunun Müzik Öğretmeni Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocabaş, A., ve Selçioğlu, E. (2003). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Müzik Dersinin Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri. *KKEFD(8)*.
- Koçak, K. (2005). Orff- Schulwerk'in Türkçe Karşılığı Nedir? *İnfo(8)*, 32-35.
- Köroğlu, N. G. (2013). İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Kulaksızoğlu, A. (2001). *Ergenlik Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Küçükahmet, L. (1999). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme*. İstanbul: Alkım Yayınevi..
- Külah, K. İ. (2007). İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Yaklaşımlarının Analizi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MEGEP. (2006). *Müzik Etkinlikleri*. Ankara: Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2007). *2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 1-8 Sınıflar*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milss, S. W. (2001). The Role of Musical Intelligence in a Multiple Intelligences, Focused Elementary School. *Frostburg State University International Journal of Education & The Arts*, 2(4), 1-25.
- Nacakcı, Z. (2010). Müzik Öğretmenlerinin Yeni ilköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri ve Programı Uygulama Yöntemlerinin Belirlenmesi. *Milli Eğitim Dergisi(185)*, 353-364.
- Oransay, G. (1976). *Müzik Tarihi*. Ankara: MEB Yaykur.

- Otacıoğlu, S.G.(2010). *Müzik Psikolojisi I Müzik Psikolojisinin ABC'si*. Ankara: Öğreti Akademi Yayınevi.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, F., Kandır, A., ve Turla, A. (2006). *Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Öz, B. (2007). İlköğretim Fen Bilgisi Dersi ve 2005 İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi* . Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özal, K. (2007). *Dalcroze Metodu*. İstanbul: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Özçelik, A. D. (1992). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özçimenli, E. (2007). Anaokullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Anaokullarındaki Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özdemir, M. A. (2012). *Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Özdemir, S. M. (2009). Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye'de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(6), 126-149. 03 02, 2019 tarihinde <http://efdergi.yyu.edu.tr> adresinden alındı
- Özmenteş, S. (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 04 21, 2019 tarihinde <http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/Ozmentes.doc> adresinden alındı
- Öztopalan, E. (2007). İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar ile Devlet Okullarının 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlar ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztürk, A. (2004). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

- Polat, G. P. (2005). İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Müfredat Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüş ve Düşüncelerinin İncelenmesi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saban, A. (2002). *Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sağır, N. (2009). İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf Müzik Dersinde Yer Alan Kazanımların Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sağlam, H. (2004). İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Kurumları Müzik Dersi İkinci Devre Öğretim Programına İlişkin Görüşleri. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sarı, A. (2014). Ortaokul Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği) *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Say, A. (2001). *Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2010). *Müzik Ansiklopedisi Besteciler, Yorumcuları, Eserler, Kavramlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Saydam, R. (2017). MEB TTKB ‘Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine...’ başlıklı, 18.07. 2017 tarihli basın açıklaması, 7.
- Selçuk, Z., Kayıtlı, H., ve Okut, L. (2004). *Çoklu Zeka Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sığırtmaç, A. D. (2005). *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi*. İstanbul: Kare Yayınları.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin Kültür- Müzik- Tiyatro Sorunları*. Ankara: Kültür Yayınları.

- Şendurur, Y., ve Barış, D. (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-174.
- T. C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). Müzik Dersi Öğretim Programı. Ankara. 03 15, 2019 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018129173048695-1-8%20M%C3%BCzik%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%2020180123.pdf> adresinden alındı
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). Müzik Dersi (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Ve 8. Sınıflar. *Öğretim Programı Tanıtım Sunusu*. 03 15, 2019 tarihinde http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_06/09163358_MYzik_Dersi_YYretim_ProgramY.pdf adresinden alındı
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2007). *İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Tanyeli, D. (2007). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Nedenlerine İlişkin Görüşleri (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Toraman, M. (2013). Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Programında Yer Alan Müzik Dersine Yönelik Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar, İlkeler, Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1999). *İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı, İlköğretimde Müzik Öğretimi, Modül*. Burdur: 9. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

- Uçan, A. (2003). Türkiye'de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisinin Tanımı- Uygulanımı- Uyarlanımı ve Orff Anlayışı ile Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu. Orff Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi. *Uluslararası Sempozyum Bildirimleri*,11-70.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlke- Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*. Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Umuzdaş, S., ve Levent, A., (2012) Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri. *Yüziüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt: IX , Sayı: I, 56 - 73
- Uslu, M. (2010). Müzik Eğitimi Aracılığıyla Aynı Yaş Gruplarının Sosyo Kültürel Değişimlerinin Sağlanması. *IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.
- Variş, F. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Yiğit, F. E. (2000). Müzik Eğitiminde Kodaly Metodu'nun Rolü. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde Müzik Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yönetken, H. (1952). *Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metodları*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

EKLER

EK-1

1)5.Sınıf müzik dersi öğretim programı 5.sınıf müzik dersi için uygun mudur? İçerik bazında olması ya da olmaması gereken konular nelerdir?

2)5.sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan konular, şarkıların türü, içeriği ve ses aralığına uygun mudur? Bu etkinlikler öğrencinin ilgi ve becerisini aktifleştirecek şekilde planlanmış mıdır?

3)Fiziki ve mimari yapı, müzik dersinin işlenmesi için yeterli midir? Fiziki yapı yeterli ise neler var? Fiziki yapı yetersiz ise nelere ihtiyaç duyuyorsunuz?

4)Müzik dersinde kullanılan kaynaklarda, araç-gereç ve materyallerde eksiklikler bulunmakta mıdır? Bu eksiklikler öğretim programının kazanımlarını karşılamakta olumsuz etkiler doğurmakta mıdır? Hangi kazanımlarda bu eksikliklerin olumsuz etkileri ile karşılaştınız? Bu eksiklikleri nasıl telafi ediyorsunuz?

5)Müzik dersi için ayrılan süre öğrencinin müziksel gelişimi için yeterli midir? Bu kazanımlar bu süre içinde veriliyor mu? Bu kazanımlar müzik dersi için ayrılan sürede verilebilecek kazanımlar mı ve bu kazanımlar başarıya ulaşıyor mu?

6)Öğrencilerin 5.sınıf müzik öğretim programındaki kazanımları öğrenmelerinde, birinci kademedeki aldıkları müzik eğitiminin nasıl bir etkisi vardır? Birinci kademedeki alınan müzik eğitiminin, ikinci kademedeki müzik eğitimine etkileri nelerdir?